

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 1868.

ΤΟΜΟΣ ΙΘ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 444.

Τ' ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ.

ΠΟΙΗΜΑ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ Γ. ΔΟΥΖΗ

ἀνθυπασιστοῦ τοῦ Ἰππικῆς.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Η ΧΑΡΑΥΓΟΥΛΑ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

— **Μ**ΙΑ φορά ὅπου ἡ νεότης μου ἀνοῦσε,
Ποῦ ἡ καρδιά μου γι' ἀγάπη χτυποῦσε,
Ποῦ μουν ἀγχιχτο ἀκόμη λουλούδι
Ἄγγελουδι—μου ἐφάνη ἐμπροστά.

Γαλανὸ καὶ ξανθὸ σὰν τὸν ἥλιο
Εἶχε σχῆμα σεμνῆς κοπελούλας,
Τὴν πνοὴ τῆ δροσιὰ τῆς αὐγούλας,
Τῆ χαρὰ, τῆ λαλιὰ τοῦ πουλιοῦ.

Τὴν ἀγάπησα, ὁ δόλιος, κ' ἐκείνη
Στὰ κρυφὰ μιὰ ματιὰ τῆς μου δίνει,
Ἀλλὰ μέσα στὴν κάθε λαμπιὰ τῆς
Ἡ καρδιά τῆς—μιλοῦσε γλυκά.

Τὸ χρυσὸ τῆς τὸ στόμα κλεισμένο,
Δὲν μοῦ εἶπε ποτὲ, φίλησέ με!
Δὲν μοῦ εἶπε ποτὲ, κύτταξέ με!
Τὸ σεμνὸ τῆς κ' οὐράνιο κορμί.

Ὡς κ' ὁ κόσμος ποῦ πάντ' ἀγαπάει
Ἐντροπὴ κ' ἀτιμιὰ νὰ κυττάη,
Ὡς κ' ὁ κόσμος τὴν εἶχε καμάρι,
Θεῖα χάρι—χαμόγελο αὐγῆς.

Χαραυγὴ τὴν ὠνόμαζαν ὄλοι,
Τί χαρὰ καὶ τί αὐγούλα δροσάτη!
Σὰν τὸ κρίνο ἦτον ἄσπρη κ' ἀφράτη,
Σὰν τῆς Εὐας τὸ πρῶτο φιλί.

Εἶχε μάννα, χαρὰ στὴ μαννούλα
Ποῦ'χε θρέψει μιὰ τέτοια ξανθούλα,
Ποῦ μ'αὐτὸ τ'ἀγγελουδι σιμά τῆς
Ἡ χαρὰ τῆς—δὲν θά'χε σωσμό.

Δυὸ φοραῖς τοῦ μαλιοῦ τὰ λουλούδιζ
Εἶχαν ὄλους τοὺς κάμπους στολίσει,
Καὶ τ'ἀηδὸν μᾶς εἶχε ἀπαντήσει
Ν' ἀγαποῦμε κ' οἱ δυὸ στὰ κρυφά.

Ἄχ! δὲν ἤξευρα ὁ ἔρμος πῶς φθάνει
Μιὰ ματιὰ τὴν ψυχὴ ν' ἀνασάνη,
Χίλιαις πίκραις καὶ πάθη νὰ σβύσῃ,
Ν' ἀναστήσῃ—κ' αὐτοὺς τοὺς νεκρούς.

Κι' ἀπερνούσα ζωὴ μαραμμένη
Γιατ' ἡ νεώτερη φιλιὰ λαχταρίζει,
Γιατ' ὁ νοῦς ὁ τυφλὸς δὲν γνωρίζει
Πῶς τὸ μάτι φιλεῖ κι' ἀγαπᾷ.

Μὲ τὸ μάτ' ἡ ψυχὴ μας χαϊδεύει,
Καταψέθει, προσβάλλει, μαγεύει,
Μὲ τὸ μάτι θρηνεῖ καὶ γελάει,
Ἀπατάει, —προδίδει, μισεῖ.

Καὶ χαρὰ στὸ τριαντάφυλλο ἐκείνο
Ποῦ κρυμμένο προβαίνει κι' ἀνθίζει,
Καὶ τριγύρου στοὺς κάμπους σκορπίζει
Τὴν γλυκεῖά καὶ τερπνὴν του εὐωδιά.

Ἄλλ' ἂν ἀσπλαχνο χέρι τὸ πιάσει
Σὲ μὲλ' ἀμέρα τὰ κάλλη θὰ χάσει,
Πρὶν βραδιάσει χλωμὸ, μαραμμένο
Τὸ καυμένο—θὰ πέσει στὴ γῆ.

Τί ζητεῖς, περασμένη μου ἀγάπη,
Τώρα ποῦ ὅλα τριγύρου μου κλαίνε;
Τί ξυπνάτε λαχτάραι θαμμέναι,
Γιατὶ πάλε καρδιά μου χτυπᾷ;

Μὴ ὁ γέρος ποτὲ ξαναελώνη,
Μὴ τὸ ταῖρι του ἀλλάζῃ τ' ἀηδόνι,
Μ' ἡ ψυχὴ δυὸ φοραῖς θ' ἀγαπήσει,
Μὴ θὰ ζήσῃ—κανεῖς δυὸ φοραῖς;

Σβυόνται τ' ἄστρα καὶ πάλε ξανάφτουν,
Φεύγ' ἡ μέρα καὶ πάλε χαράζει...
Κ' ἡ ψυχὴ σου, ὦ θνητὲ, δὲν γηράζει,
Ἄν κι' ἀσπρίζουν τὰ μαῦρα μαλλιά.

Κι' ἂν μὲλ' ἀπλάκα βερδιὰ σὲ σκεπάσει
Κ' ἡ μορφή σου τὰ κάλλη της χάσει,
Ἡ ψυχὴ σου δὲν χάνει τὸ θάρρος
Γιατὶ ὁ Χάρως—δὲν κόφτει ψυχάς.

Ναί, ποτὲ δὲν μακραίνοντ' οἱ πόθοι
Ποῦ σ' εὐαίσθητα νεῖλτα φυτρώνουν,
Ὡς κ' οἱ τάφοι βρίζουν κ' ἰδρώνουν
Ὅταν κλειδύνε λαχτάραι παλιεῖς.

Ναί, ξυπνοῦνε κι' αὐτ' οἱ πεθαμένοι
Ὅταν κάτι νὰ εἰποῦνε τοὺς μένη,
Τὸ φιλιὸ ποῦ τοὺς λείπει γυρεύουν,
Ζητῶντένουν—δυὸ δάκρυα στερνά.

Ἄς προσφέρω λοιπὸν τὰ δυὸ δάκρυα
Στὸ νεκρὸ σου κορμί, Χαραυγὴ μου
Ἡ ψυχὴ σου ἄς δεχθῇ τὸ φιλιὸ μου,
Ἄς ἀκούσῃ τὰ πάθη σου ἡ γῆ.

Καὶ σὺ, ἐπίβουλε κόσμ' ἐνθυμήσου
Τ' ἀναμμένο καὶ πρῶτο φιλιὸ σου,
Τῆς καρδιάς σου τὴν πρώτη λαχτάραι,
Τὴν κατάραι—ποῦ σου πε μὲλ' νεῖλ.

Ἐνθυμήσου τὴν ψεύτικη ἀγάπη
Ποῦ ἀκριβὰ σοῦ τὴν πλήρωσαν ἄλλοι,
Ἐνθυμήσου τ' ἀειπάρθενα κάλλη
Ποῦ ἀγαποῦσες καὶ τόρα μισεῖς.

Κ' ἔνα δάκρυ στὰ στήθη σου ἄς τρέξῃ
Καὶ τ' ἀναίσθητα σπλάχνα σου ἄς βρέξῃ,
Νὰ μαλάξῃ τὴ μαύρη καρδιά σου
Ἡ ἀπιστιά σου—συχώργιο νὰ βρῇ.

Γιατὶ ὁ Θεὸς μὲ βρονταῖς καὶ πελέκλι
Ζωντανούς καὶ νεκρούς θὰ ξυπνήσῃ
Καὶ καθ' ἕναν μὲ μίαν θὰ βωτήσῃ
Ἄν ἐστᾶθῃ πιστὸς ἐραστής. —

Εἶπε αὐτὰ μὲλ' ἀψυχὴ λυπημένη
Στὸ φτωχὸ μου Ἄργοστόλι θαμμένη
Κι' ἀγροικωντάς τα, φίλοι μου, ἀρχίζω
Νὰ τονίζω—τραγοῦδι γλυκό.

Τῶν πολλῶν δὲν θηρεύω τὴν δόξα,
Ἄν ζηλεύω τὰς δάφνας τῶν ἄλλων,
Ἄν ψηφῶ τοὺς βρυχμοὺς τῶν μεγάλων,
Καρτερῶ τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ.

Τοῦ μαῖοῦ πολλοὶ ψάλλται φοροῦνε
Τὰ μὲλ' ὅπου οἱ θρόνοι σκορποῦνε,
Ἀκριβὰ τοὺς ἐπαίνους πληρώνουν,
Κιθδελώνουν—τὰ ξένα χαρτιά.

Ἄλλ' ἐμπρὸς στοὺς νεκρούς δὲν ταιριάζουν
Παχουλὸ-στρογγυλόμορφα λόγια,
Θέλει ὁ Χάρως πικρὰ μοιρολόγια
Θέλει ὁ τάφος σκοτάδι κ' ἰταῖς.

Ἐλ' ἀπὸ Μοῦσα νὰ ψάλλῃς μαζὴ μου,
Τὸ πικρὸ νὰ γλυκάνῃς φιλιὸ μου,
Νὰ στολίσῃς μὲ λίγα λουλούδια
Τὰ τραγοῦδια—π' ἀρχίζω νὰ πῶ.

Στὰ παιδιὰ του ἕνα δάκρυ, δυὸ λόγια
ὦ! θὰ ἰδῶ μὲλ' ἑνὸς θ' ἀφήσῃ,
Ποιανοῦ μνήμη στὸν κόσμον θὰ ζήσῃ,
Ποιανοῦ μνήμη θὰ πέσει νεκρή.

Σὲ ποιανοῦ τὸ μνημοῦρι θὰ πᾶν
Ὁ Καιρὸς ποῦ τὴ Δόξα ὀδηγᾷ
Τὰ φτερά κουρασμένους νὰ κλείσῃ
Καὶ νὰ χύσῃ—ἕνα δάκρυ πικρό.

ἜΣΜΑ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἡ ΑΠΑΘΗ.

Εἶνε χώρα μικρὴ τ' Ἄργοστόλι
Στὸ μεγάλο νησι τοῦ Κεφάλου,
Σκυθρωπὴ τὴν ὠνόμασαν ὄλοι
Γιατὶ βλέπει βουνὰ καὶ κρημνοὺς.

Στὸ πλευρὸ τὸ λιμάνι της ἔχει
Μὲ πανιά καὶ πινὰ στολισμένο,
Τὸ χεῖμῶνα τὸ κύμα τὴν βρέχει,
Καὶ συχνὰ τὴν ξαφνίζει ὁ σεισμός.

Ἀπ' τὸν ὕπνο σας, φίλοι, ξυπνάτε
Κ' οἱ παππάδες τὸν ὄρθρο διαβάζουν,
Ἀσκωθῆτ' ἀπ' τὸ στρώμα κ' ἐλάτε
Στ' Ἄργοστόλι μαζὴ μου κ' ἐσεῖς.

Τὸ χρυσὸ φεγγαράκι χλωμιάζει
Σβυώνται, πάνε τ' ἀμέτρητ' ἀστέρια,
Τ' ἀηδονάκι ξυπνᾷ, φτερουγιάζει,
Ἀροσερὸ τ' ἀεράκι φυσᾷ.

Εἶνε αὐγὴ σκυθρωπὴ, λυπημένη
Μοναχὴ περπατ' ἡ Χαραυγούλα,
Τὰ στολίδι τοῦ γάμου προσμένει
Καθὼς τ' ἄσπρο σεντόνι ὁ νεκρός.

Τοῦ παππᾶ τὴν εὐχὴ, τὸ στεφάνι
Κάθε κόρη κρυφὰ λαχταρίζει,
Κ' ἡ φτωχὴ Χαραυγὴ ν' ἀποθάνῃ
Διψᾷ τόρα π' ἀρχίζει νὰ ζῇ.

Ἡ χαρὰ τοῦ προσώπου της πάει,
Τὸ λαμπρὸ της κορμάκι βαραίνει,
Μεσ' στὰ στήθη της δέρνει, χτυπάει
Πληγωμένη, σφραμμένη καρδιά.

Ἄχ! τὸν ἄνδρα ποῦ ἡ κόρη ἀγαποῦσε
Κάθε αὐγὴ δὲν θὰ βλέπῃ σιμὰ της,
Ἄπὸ γέρο ποῦ ὡς τόρα μισοῦσε
Παγωμένο θὰ λάβῃ φιλι.

Κι' ὁ καθεὶς ποῦ τὰ πλοῦτη γυρεύει
Καὶ τὴν ψεύτικη δόξ' ἀγαπάει
Τὴν καυμένη παρθένα ζηλεύει
Γιατὶ δόξα καὶ πλοῦτη ἀποκτᾷ.

Γιὰ τὸν κόσμον ποῦ βλέπει ὅ,τι βλέπει,
Ποῦ γιὰ τ' ἄσπρο τὸ μαῦρο ἀγκαλιάζει
Ὁ φτωχὸς ὅπου ζῇ χωρὶς σκέπη
Μοναχὸς εἶν' αὐτὸς δυστυχής.

Ἄλλ' ὦ! πόσοι ἀπ' αὐτοὺς ποῦ διαβαίνουν
Ἐχουν ψεύτικο γέλοιο στὰ χεῖλη,
Πνιγεροὶ στεναγμοὶ τοὺς μακραίνουν,
Τοὺς πλακώνει λαχτάραι κρυφά!

—Σκληρὴ μάννα, πουλεῖς τὸ παιδί σου
Γιὰ τοῦ πλοῦτου τὴν ψεύτικη λάμψη,
Ναὶ μ' ἀρνίσεις κι' αὐτὴ τὴν εὐχὴ σου
Ἄν τὸ χέρι νὰ δώσω ἀρνιθῶ.

Ἄλλ' ἂν ἐμβῆς στὴ μαύρη καρδιά μου
Τί λαχτάρ' ἀπερνώ θὰ ξανοίξῃς,
Κ' εἰς τὰ τόσα κρυφὰ βάσκανά μου
Πικρὸ δάκρυ θὰ χύσῃς κ' ἐσύ.

Χρυσαῖς ὥραις μὲλ' ἀπερνούσα
Στὸ τερπνὸ τῆς ἀγάπης ταξεῖδι,
Καὶ δυ' ὀλόκληρα χρόνια ποθοῦσα
Ἀνθισμένα λειβάδια νὰ ἰδῶ.

Ἄλλ' αἰφνίδια βροντᾷ, συγνεφιάζει,
Φουρτουλιάζει κι' ἀφρίζει τὸ κύμα,
Παραδέρνει, κυλιέται, βουλιάζει
Τῆς ἐλπίδος μου τ' ἄσπρο πανί.

Τώρα τί τῆς φτωχῆς μ' ἀπομένει
Ἀφοῦ οἱ πόθοι μου ἐχάθησαν ὄλοι;
Ἀγκαλιὰ μισητὴ μὲ προσμένει,
Στεναγμοὶ μυρολόγια πικρά.

ὦ! γιατί δὲν μ' ἐδέχθη τὸ μνημα
Ὅταν ἤμουν στὰ σπάργανα μέσα;
Τώρα ὁ Πλάστης τὸ γράφει γιὰ κρίμα
Ἄν στὸ μνημα γι' ἀγάπη κλεισθῶ.

Θὰ κλεισθῶ! δὲν γιαιτρέουν οἱ χρόνοι
Μιὰ λαχτάραι βαθεῖα ῥιζωμένη,
Ἄν γυρνοῦν, δὲν παρέρχοντ' οἱ πόνοι
Ποτισμένοι μὲ δάκρυα πολλά. —

Εἶπε ἡ κόρη,—κ' ἐμπρὸς στὴ Μαρία
Τὰ λευκά της τὰ χεῖρα σταυρόνει,
Ἄν τῆς ἔμειν' ἐλπίδα κάμμια,
Μουρμουρίζει στερνὴ προσευχὴ.

—Θεὸ μου Παντοδύναμε

Ποῦ τὴ ζωὴ χαρίζεις
Στὴν ἐπιστρέφω, πάρε τη
Καὶ μὴ μὲ βασανίζῃς,
Γι' ἄλλους ὀλίγο ἂν ἔζησα
Πολὺ ἔζησα γιὰ μέ.

Γιατ' εἶν' τὰ μαῦρα νεῖλτά μου
Χιόνια στὸ κολοκαῖρι,
Κῆπος χωρὶς τριαντάφυλλα,
Νύχτα χωρὶς ἀστέρι,
Κλάψα μεσ' τὸν παράδεισο
Αὐγὴ χωρὶς ὄροια. —

Σὰν καρφὶ χτυπημένο στὸ ξύλο
Ποῦ ὅσο μένει σκουργιάζει καὶ σφίγγει,
Σὰν τ' ἀφράτο κι' ὀλόχρυσο μῆλο
Ποῦ τὸ φθείρει σκουληκι κρυφά!

Σὰν καρφὶ μεσ' στὰ σπλάχνα της μένει
Τὸ σκληρὸ τοῦ θανάτου δρεπάνι,
Σὰν σκουληκι κρυφὸ τὴν μακραίνει,
Τὴν πεθαίνει, τὴν τρώγει ὁ καυμός.

Ἄν γυρίζει κανεῖς ν' ἀγροικήσῃ
Τὸν παλμὸ ποῦ τῆς δέρνει τὰ στήθη,

Δὲν γυρίζει κανείς νὰ δροσίση
Μ' ἓνα δάκρυ λουλούδι σεμνό.

Μοναχὴ! στή φριχτὴ μοναξιά της
Κάθε βῆμα ποῦ κάνει σκοντάθει,
Ρίφτει ἐδῶ, ρίφτει ἐκεῖ τὴ ματιά της
Κυπαρίσσι καὶ τάφο ἀπαντᾷ.

Ἄλλ' αὐτός; κἄν αὐτὸς ποῦ τὴν ἔχει
Στοῦ κρηνοῦ τὴν ἀτέλειωτη βράχι
Μιά ζωὴ δὲν λυπεῖται; δὲν τρέχει
Νὰ γλυτώσῃ μιὰ δόλια ψυχὴ;

Ἄχ! κί' αὐτὸς τὴν θαρρῆει στολισμένη
Στὰ χρυσᾶ, στ' ἀργυρᾶ, στὰ λουλούδια,
Τὴν θαρρῆει χαροποῖα φτυχισμένη,
Τὴν θαρρῆει σὰν φτεροῦ πῶς πετᾷ.

Κί' ὅλη νύχτα βραυαναστενάζει
Καθισμένος σὲ πλάτανου ρίζα
Κάθε ὥρα μετρᾷ, λογαριάζει,
Πῶς τοῦ γάμου σιμών ἢ στιγμῆ.

Κί' ὅσο φεύγουν τ' ἀστέρια καὶ σβουῶνε,
Κ' ἡ αὐγὴ μὲ τὴ νύχτα παλεύει,
Τόσο τοῦ ἄδου τὰ πάθη ξυπνοῦνε
Καὶ τὴ μαύρη καρδιά του χτυποῦν.

Ἄχ! τὴν εἶδα, κ' ἡ φύσις γιὰ μένα
Ἐσκεπάσθη μὲ μύρια στολίδια
Καὶ δὴ χρόνια χρυσᾶ φτυχισμένα
Ἀπερνοῦσα μὲ μιὰ της ματιά.

Τὸ λαμπρὸ πρόσωπό της θεωροῦσα
Κάθε νύχτα στὸν ὕπνο μου μέσα,
Σιωπηλὸς σὰν τὸν ἴσκιο ἐκλουθοῦσα
Τὸ σεμνὸ της κί' ἀφράτο κορμί.

Τόρα ἡ δίβουλη κί' ἄσπλαγχνη νέα
Τόρ' ἄλλου τὴ ματιά της χαρίζει,
Ὅσο εἶνε στὸ πρόσωπ' ὠρία
Τόσην ἔχει στὰ σπλάχν' ἀπονιά!

Συμφορὰ ποῦ ποτέ του πιστέψῃ
Στοῦ προσώπου τ' ἀναίσθητα κάλλη,
Τὴ ζωὴ του μ' ἀγκάθια θὰ στέψῃ,
Θὰ κατέβῃ στὸ μνήμα τρελλός!

Δυστυχής! ποιά ζωὴ μ' ἀπομένει
Ἄφου ἐχάθηκ' ἡ πρώτη μ' ἀγάπη;
Ἄφου ἡ πίστις γιὰ μᾶς εἶνε ζῆνη
Οἱ παλμοὶ τῆς καρδιάς τί ζητοῦν;

Ἄφου ὁ κόσμος τὸν κόσμο ἀπατάει,
Τί ζητεῖ μιὰ μονάκριβη ἀγάπη; . . .
Σὰν τὴ φτώχια ὀρφανὴ θὰ ζητάῃ
Τοῦ κκοῦ μιὰ καρδιά σπλαχνική!

Νὰ, κί' αὐτὸ τὸ παιδί της Μαρίας
Τῆς ἀγάπης τὸ πρῶτο βλαστάρι

Στὸ πλευρὸ τῆς αἰσχρᾶς ἀνομίας
Τὰ στερνά του μαρτύρια περνᾷ.

Ἄχ! κ' ἔσὺ στὰ μαρτύρια μ' ἀφίνεις
Χαραυγὴ ποῦ σ' ἀγάπησα τόσο,
Τοῦ Χριστοῦ τὴ λαχτάρα μου δίνεις,
Τῆς ψυχῆς μου εἶσαι σὺ Γολγοθᾶς.

Ἄλλ' ἐγώ, φεῦ! τὴν τόση ἀπονιά σου
Συγχωρῶ, λησμονῶ ξεψυχῶντας,
Κ' εἶθε ὁ Θεὸς νὰ χαρῆς τὰ στερνάσου,
Νὰ μὴν εὖρης ἀντάξιζα ποινή! ==

Εἶπε αὐτὰ, — κί' ὁ ταλαίπωρος πάει
Σιωπηλὸς νὰ κρυφθῇ σ' ἐρμοκκλησί,
Καὶ περνοῦντας μνημοῦρι ἀπαντάει
Νυχτοπούλια νὰ κλαῖνε ἀγροικᾷ.

Ἀ Σ Μ Α Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Ν .

ΠΡΟΕΟΡΤΙΑ ΓΑΜΟΥ.

Ὦ φτωχέ μου, τὴν ἅγια ψυχὴ σου
Μὲ ὀλοπίκραις καὶ δάκρυα πλυμένη
Κάπου, κάπου στὸν ἄδη πνιμένη
Τὴν κρατεῖς γιὰ νὰ λίγο ψωμί.

Ὦ φτωχέ, ἡ ἀθώα καρδιά σου
Ἀμαυρώνει, μαραίνει συχνά,
Γιὰ τι μέσ' στή φριχτὴ συμφορὰ σου
Γιὰ τὰ ζένα τὰ πλούτη χτυπᾷ.

Ὦ φτωχέ, παρὰ τοῦ ἄδου τὸ στόμα
Ἀπὸ ζήλια καὶ μῖσος νὰ σβίσει,
Πρὶν τῆς ὥρας στὸ μνήμά σου πέσαι
Μὲ τὰ χέρια στὰ στήθη σταυροῦ.

Ἐνα βῆμα σοῦ μένει, ἓνα βῆμα!
Κί' ὁ παράδεισος στέκει ἀνοικτός . . .
Μ' αἶμα πλύνει τῆς Εὐας τὸ κρῖμα
Γιατὶ τό' πλυνε μ' αἶμα ὁ Χριστός.

Στῆς φτωχῆς Χαραυγῆς τὸν κοιτῶνα
Ἦ γριά της ἡ μάνα προβαίνει
Καὶ στὰ δύο της τὰ χέρια της πηίνει
Ὅσα ὁ κόσμος κλεῖ στολισμούς.

==Κύττα, κύττα χρυσῆ Χαραυγὴ μου
Τί στολίδια σοῦ στέλνει ὁ γαμβρός . . .
Ὦ! νὰ πέρνῃ ἀπ' τὴν ἔρμη ζωὴ μου
Καὶ σ' αὐτὸν νὰ τὴν δίνῃ ὁ Θεός!

Γιατὶ κλαῖς; ==

== Καλὲ μάνα ὑποφέρω! ==

== Πῶς! μοῦ κρύβεις κανένα καϊμό σου; . . .

Σὲ λιγάκι θὰ δῆς τὸ γαμβρό σου. ==

== Νὰ μὴν ἔσωνε νὰ λθῇ ποτέ! ==

== Ὦ τί λές! εἶναι πλούσιος, παιδί μου,
Καὶ σὲ λίγο θὰ γείνης κυρά. ==
== Ἄλλ' ἐδῶ στὴν καίμενη ψυχὴ μου
Δὲν θὰ νὰ χῶ μιᾶς ὥρας χαρὰ! ==

== Τοῦ παντὸς εἶναι ἥλιος τ' ἀσῆμι,
Μὲ τὰ πλούτη, παιδί μου, προστάζεις,
Μὲ τὰ πλούτη ποτὲ δὲν γηράζεις,
Καὶ τὸ Χάρο μ' αὐτὰ πολεμᾷ. ==

== Ἄχ! ἡ φτώχια σὲ χόρτ' ἀπλωμένα
Εἶν' ἀλήθεια τὰ μάτια της κλεῖ,
Ἄλλ' ὡς τόσο δὲν εἶν' ἔντροπισμένα
Ξηρὸ στρώμα καὶ μαῦρο ψωμί. ==

== Γιὰ τιμὴν ἂν ἡ φτώχια διψᾷ
Ὅπου ζῆ ταπεινὴ, πεινασμένη,
Πῶς δὲν θὰ ναι κί' αὐτοὶ τιμημένοι
Ποῦ δειπνοῦν σὲ παλτία ψηλά;

Ὁ φτωχὸς κάθε λίγο στενάζει,
Βλασφημᾷ, παραδέρνει γυμνός,
Ἄλλ' ὁ πλούσιος στὰ πλούτη ἀγαλλιᾷζει
Καὶ χορταίνει μ' αὐτὸν κί' ὁ φτωχός. ==

== Μιὰ χορτάτη ψυχὴ δὲν τὴν μέλει
Πῶς πεινᾷ, πῶς πονεῖ, πῶς πεθαίνει,
Μὲ τὸν κόσμο σφιχτ' ἀγκαλασμένη
Δὲν θυμᾶται τὴν ἄλλη ζωή. ==

== Τὴν θυμᾶται. Καθεὶς τὸ γνωρίζει
Πῶς γι' αὐτὴν ἀγωνιέται ὁ παππᾶς,
Νύχτα μέρα γι' αὐτὴν θυμιατίζει,
Μουρμουρίζει τροπάρια κ' εὐχᾶς.

Μοναχὰ σὲ καλύβη δὲν πάει,
Γιατ' ἡ φτώχια μὲ κλάψα πληρώνει,
Τότε μόνον τὴ φτώχια σιμώνει
Ὅταν παίρνει κανένα νεκρό. ==

== Ἄλλ' ὁ κόσμος θ' ἀρχίσῃ νὰ λῆ
Πῶς πληρώνω τὰ πλούτη ἀκριβά,
Καὶ τὴ μαύρη ζωὴ μου θὰ κλαίῃ
Ποῦ τὴ χάνω σὲ γέρου ἀγκαλιά. ==

== Αἶ! παιδί μου, τοῦ κόσμου τὰ λόγια
Δὲν τ' ἀκούνε τοῦ κόσμου οἱ μεγάλοι,
Ἄς λυσσοῦν, ἄς φωνάζουν οἱ ἄλλοι,
Φθάνει ἐσὺ νὰ γελάς Χαραυγὴ. ==

== Ἄλλὰ ψέφτικη θὰ ναι ἡ χαρὰ μου
Γιατὶ πλούτη καὶ δόξα μισῶ,
Γιατὶ θέλ' ἡ καίμενη καρδιά μου
Παληκᾶρι κί' ἄς εἶναι φτωχό.

Θέλ' ἡ μέρα τὸν ἥλιο νὰ βλέπῃ,
Ἦ νυχτιὰ τ' ἀστεράκι ἀκολουθᾷ,
Κί' ὁ φτωχὸς τὸ φτωχὸ ἀγαπάει,
Ὁμοιος πάντα τὸν ὁμοιο ποθεῖ. ==

== Χαραυγὴ, μὴ γελλέσαι παιδί μου,
Ὁ καθ' ἓνας τὸ κάλλο γυρεύει,
Τὸ χρυσάφι, τὴ δόξα ζηλεύει
Καὶ γι' αὐτὰ καταστρέφει τὸ πᾶν.

Γιατὶ ὁ ναύτης στὸ πέλαγο τρέχει;
Γιατὶ τρέχει ὁ ληστής στὰ βουνά;
Ὁ καθ' ἓνας στοὺς κόπους ἀντέχει
Γιὰ νὰ φύγῃ μιᾶ φτώχια σκληρά. ==

== Ἄλλ' ἂν ἦναι θεότις τὰ πλούτη
Τί λοιπὸν ἡ καρδιά μου χτυπάει;
Τ' εἶν' αὐτὸ ποῦ ἡ ψυχὴ μου διψᾷ
Ν' ἀποχτήσῃ σ' αὐτὴ τὴ ζωή; ==

== Εἶναι ἡ τύφλα σου ἡ πρώτη τῆς νιότης,
Εἶν' τῆς νιότης ἡ ψέφτρα ὁμορφιά
Ποῦ τοῦ χρόνου ἡ μαύρη θεότις
Σβύνει, πνίγει καὶ σφάζει μὲ μιᾶ.

Κί' ὅταν φύγουν τὰ πρῶτά μας χρόνια,
Κί' ὅταν ἐξαφνα τ' ἄνθη χαθοῦνε,
Γηρατιά, μυρολόγι ἀκλουθοῦνε,
Πεῖνα, γύμνια καὶ φτώχια σκληρή. ==

== Λοιπὸν θέλεις; ==

== Ναι, θέλω, παιδί μου. ==

Λίγη ἀνάσ' ἀπὸ σὲ καρτερῶ. ==

== Φθάνει πλά! σοῦ χρωστῶ τὴ ζωὴ μου,
Θὰ πληρώσω κί' αὐτὸ ποῦ χρωστῶ! ==

Τὸ φιλί της ἡ σκύλα δὲν δίνει
Στὸ φτωχό της παιδί ποῦ πουλάει,
Γιὰ τὰ πλούτη τὰ πάντ' ἀψηφάει,
Γιὰ τὰ πλούτη τὰ πάντ' ἄς χαθοῦν!

Κ' ἡ σεμνὴ Χαραυγὴ σταυρωμένη
Γιὰ μιὰ μάνα ποῦ ἀκόμη ἀγαπᾷ
Μόλον ὅπου στὰ δάκρυα πνιμένη
Ταπεινὰ καθισμένη σιωπᾷ.

Ὦ! χαρὰ στὸ θνητὸ ποῦ περνᾷ
Ἀπὸ τούτη στὴν ἄλλη ζωὴ,
Καὶ τὸν ἄσπλαγχο κόσμο εὐλογᾷ
Ποῦ τοῦ σφάζει τὸ δόλιο κορμί.

Ὦ! σεῖς ὄλοι ποῦ δάφνης ζητεῖτε
Τέτιζ δάφνη δὲν θὰ ἔβρη κανεὶς σας,
Γιατ' ἡ δόξα τῆς μαύρης ψυχῆς σας
Εἶναι δόξα μιᾶς μόνης στιγμῆς!

Ἀ Σ Μ Α Τ Ρ Ι Τ Ο Ν .

Ο ΓΑΜΟΣ.

Κοπελούλες μὲ τ' ἄσπρα ἐνδυμένες
Σὰν ἀγγέλοι στὰ σύγνεφα μέσα

Πάν δὴ δὴ ἀπ' τὰ χεῖρα πιεσμένες
Στῆς φτωχῆς Χαρυγῆς τὴ χαρὰ.

Τὸ γλᾶν, γλᾶν τῆς καμπάνας γροικιέται,
Χαρ' ἀστράφτει στοῦ κόσμου τὰ χεῖλη,
Στ' ἀκρογιάλι τὸ κύμα χτυπιέται
Μὲ μουρμούρα γλυκιά, σιγαλή.

Λαμπροφώτιστος ἥλιος διαβαίνει
Στ' οὐρανοῦ τὸ γαλαξίον ταξείδι,
Ἡ δροσιά τῆς αὐγῆς ἀνασταίνει
Τὰ πουλάκια γλυκὰ κυλαῖδου.

Μὲ φτερούγιες λευκῆς κ' ἀπλωμένες
Στ' ἀκρογιάλι βαρκούλες προσμένουν
Ἀγγελόμορφες δέκα παρθένες
Γιὰ νὰ πάνε στὴν πέρα ἐκκλησιά.

Δὲν ἀργοῦν, νὰ τες φθάνουν, στὴ μέση
Ἡ σεμνὴ Χαρυγούλα προβαίνει,
Τὰ ποδιάρια τῆς λίνονονται, θὰ πῆση
Ἄν δὲν εὐρῆ ἀπὸ ποῦ νὰ πιαστῆ.

Ἀλλὰ φθάνουν καὶ μέσα πετιῶνται
Σὰν πουλάκια μικρὰ στὲς φωλιές των,
Αἱ βαρκούλες κινδύνουν καὶ σκιδνῶνται
Τὰ σγοφὰ τοῦ πελάγου νερά.

Ὁ γαμβρὸς χωριστὰ ταξιδεύει,
Χωριστὰ τὰ κοράσια κ' ἡ νύφη,
Τὸ τραγοῦδι τοῦ ναύτη μαγεύει
Τὲς χρυσῆς τῶν παρθένων καρδιές.

==Μὲ τὸ κουπὶ στὰ κύματα,

Μὲ τὸ πανὶ ἀπλωμένο
Χαρούμενος καὶ ξένλαστος
Ταῖς ὥραις μου περνῶ.

Κι' ἂν εὐρῶ κερμιά πέρδικα
Στὸ δρόμο ποῦ διαβαίνω
Κρυφά, κρυφά τὰ δύχτικα μού
Σὰν τὸν ψαρά πετῶ.

Σ' ὅποιο ἀκρογιάλι πιάσωμε,
Σ' ὅποιο νησί πατήσω,
Μὲ κάθε κῆρη ἀνύπανδρη
Γλυκοματώω, γελῶ.

Μὰ ἐκεῖ ποῦ πῶω γυρεύοντας
Νὰ παίξω, νὰ φιλήσω
Σὲ καμμιανῆς δαιμόνιας
Τὰ βρόχια θὰ πιαστῶ.==

Ἀλλ' ἐκεῖ τ' εἶν' αὐτὸ ποῦ μαυρίζεις;
Τί κυλιέται στὰ κύματα μέσα;
Κᾶπου κᾶπου τὸ πέλαγ' ἀφρίζεις,
Διὼ κουπιὰ κᾶπου κᾶπου χτυποῦν.

Εἶναι βάρκα. Νά! τρέχει, γλυστράει
Τ' ἀκρογιάλι τὸ πέρα νὰ πιάση,
Μοναχὸς τὰ κουπιὰ του βουτάει
Ἐνας νῆος ποῦ τὰ μαῦρα φορεῖ.

Θέλει πρῶτος τὴν ἄκρη νὰ πιάση
Κι' ἀπ' τὰ μάτια τοῦ κόσμου νὰ φύγη,
Καὶ στοὺς ἄχαρους τάφους νὰ φθάση
Ποῦ νὰ γύρο στὴν πέρα ἐκκλησιά.

Πρῶτος φθάνει, πετιέται καὶ πᾶει,
Μιὰ ψυχὴ ζωντανὴ δὲν τὸν εἶδε,
Μοναχὰ τὸ τραγοῦδι ἀγκραῖει
Ποῦ τοῦ φέρν' ἡ μονοτον' ἡχώ.

Σκεπτικὸς στ' ἄγιο βῆμα σιμόνει
Ποῦ μυρτιές καὶ χαμόδενδρ' ἀνθίζουν,
Τὰ δῶα χεῖρα στὰ στήθη σταυρώνει
Καὶ τὸ μάτι καρφώνει ψηλά.

Εἶναι αὐτὸς, τὸν γνωρίζει καθ' ἕνας,
Εἶναι αὐτὸς π' ἀγαπᾷ τὴν ξανθούλα,
Τὰς ἐλπίδας του ἔχει ὅλας χαμένες,
Τὴ βλασφημία στὰ δόντια κρατεῖ.

Δὲν εἶν' ὦρα τοῦ θρήνου, δὲν κλαίει
Ὅσοι χάνουν τὰ πάντα στὸν κόσμω,
Αἱ καρδιὰι μὲ καίμους φορτωμέναι
Φτλοῦν φαρμάκι, κατάρ' ἐμπαιγμὸ!

Σὰν τ' αὐγούστου μῆν ἄμορφ' ἡμέρα
Ποῦ γιὰ μῆς συγγενιάζει κι' ἀστράφτει
Κι' ἀγροικιέται μακρὰ στὸν ἀέρα
Τρομερὰ νὰ μουγκρίζ' ἡ βροντή.

Ἔτσι μέσα στῆς νεότητος τὰ κάλλη
Ἄντι νὰ βρῆ χαρὲς καὶ παιγνίδια
Τῶν παθῶν τὸν χτυπ' ἀνεμοζάλη,
Τὸν μαραίνει βραχνὸς στεναγμὸς.

Ἄς χαθῆ! τάχα ὁ κόσμος χαλιέται
Ἄν μὲ νεότη σβυστῆ πρὶν γηράση;
Τὸ σφαχτὸ κι' ἂν βελάζῃ ἂν κυλιέται
Τοῦ φονιά συγκινεῖ τὴν καρδιά;

Ἐνας, διὼ, χίλιοι ἄς πάνε στὸν ἔδη!
Τὸ ταξείδι τ' ὁ ἥλιος θὰ κάμη
Κι' ὅταν δόση θὰ νὰ λθῆ τὸ βράδι
Καὶ τὰ πάντα θὰ νὰ ἔχουν σιγή!

Ἀλλ' ὡς τόσο πηδοῦν στ' ἀκρογιάλι
Γαμβρὸς, νύφη καὶ δέκα παρθέναι,
Πκύει ὁ εὐχαρὶς ναύτης νὰ ψάλλῃ,
Σιμαζίζεῖ παντὰ καὶ κουπιὰ.

Διὼ κρατοῦν τὴ φτωχὴ Χαρυγούλα
Διὼ κοράσια τὴν ἔχουν στὴ μέση,
Προχωρεῖ δακρυσμένη κι' ἀγνούλα,
Μ' ἀργὸ βῆμα τὸ χῶμα πατεῖ.

ἌΣΜΑ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

—
ΔΥΟ ΚΡΕΒΑΤΙΑ.

Ἐνθυμείσθε τὸ δύστυχο πλάσμα
Ὅπου ἔστεκε ὀρθὸ στ' ἄγιο βῆμα,
Ποῦ πνιμένο στὰ μαῦρα σὰν φάσμα
Ἐρπινότου τῆς ἄλλης ζωῆς;

Ἐνθυμείσθε πῶς εἶχε τὸ μάτι
Καρφωμένο στὰ σύγνεφα μέσα;
Ποῦ στὰ δόντια τ' ἀνάθεμα ἐκράτει
Κι' ὅπου εἶχε ἀντὶ σπλάχνα φωτιές;

Τὸ κρυμμένο ποῦ ἐβάστα μαχαίρι,
Ἄμ' ἀκούσθη τὸ ὕστερο θέλω
Μ' ἕνα βόγκο ποῦ πῆρε τ' ἀέρα
Τὸ καρφώνει στὰ στήθη βαθειά.

Γέρνει, πέφτει, κυλιέται, σπαράζει,
Πιζοτριζεῖ τὰ δόντια στὸ στόμα,
Μὲ τὸ αἷμα τὰ χόρτ' ἀναθράζει,
Μὲ τὰ νύχια σκαλιζεῖ τὴ γῆ.

Τί κατάρρα! κανεὶς δὲν εὐρέθη
Τὸ σκληρὸ τοῦ μαχαίρι ν' ἀρπάξῃ
Νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ κείνη τὴ μέθη,
Νὰ τοῦ πῆ πῶς ὑπάρχει Θεός;

Ὅχι, εὐρέθη ἕνός φίλου τὸ μάτι
Τὸν ξανοίγει καὶ τρέχει σιμά του,
Ἀλλ' ἀργά! τὸ μαχαίρι ποῦ ἐκράτει
Εἰς τὰ σπλάχνα τοῦ μέσῃ εἶχε μβῆ.

==Στάσου, Ξένε, καὶ σκέψου τί κάνεις,
Ἐχεις μάννα, πτέρα στὸν κόσμω,
Τὴν στερνὴ τους ζωὴ θὰ πικράνης,
Σ' ἕνα μνήμα θὰ πέσουν μ' ἐσέ.==

Εἶπε ὁ φίλος κ' ὁ ξένος γυρίζει
Μὲ τὰ μάτια βερεῖα θολωμένα
Καὶ τοῦ λέγει.==Τί τάσο τί ἀχρίζεις
Μιὰ πνιμένη στὰ δάκρυα ζωὴ;

Τοὺς γονεῖς μου σ' ἐστὲ παραδίω,
Παρηγόρα τ' ἀργὰ γηρατιά τους,
Τὸ στερνὸ μου φιλι ποῦ σοῦ δίνο
Φύλαξέ το καὶ δός το σ' αὐτούς.

Κι' ἂν ποτὲ θυμηθῆ τ' ὄνομά μου
Ἡ σκληρὴ π' ἀγαποῦσα παρθέναι,
Τρέξε σὺ νὰ τῆς πῆς τὰ δεινὰ μου,
Πῶς μὲ μ' ἕρα θὰ σμιζώμε ἀλλοῦ!==

Σὰν τὴ μάννα ποῦ βλέπει νὰ τρέχῃ
Στὸν κρημνὸ τὸ μικρὸ τῆς παιδείαι
Ποῦ ἄλλο φῶς ἀπὸ κείνο δὲν ἔχει
Καὶ τὸ κράζει, τ' ἀρπάζει ἀπὸ κεί.

Ποῦ τὴν πάνε; στὸ γάμο ἢ στὸ μνήμα;
Στὸν παράδεισο μέσα ἢ στὸν ἔδη;
Μὴ γελᾷς σκληρὴ μάννα! τὸ κρῖμα
Στὸ λαιμὸ σου θὰ πῆση βαρειά.

Ὁ βοσκὸς κ' ἂν πουλήσῃ τ' ἀρνὶ τοῦ
Δὲν τ' ἀρνιέτ' ἕνα χᾶιδι, ἕνα δάκρυ,
Τὸ στερνὸ δὲν τ' ἀρνιέται φιλι τοῦ,
Τὸ πουλεῖ κ' ἡ ψυχὴ τοῦ πονεῖ.

Τὸ πουλεῖ γιὰτι ὁ Θεὸς ἀναστήθη,
Τὸ πουλεῖ τὰ παιδιὰ τοῦ νὰ θρέψῃ,
Γιὰ νὰ ντύσῃ ἀναμάρτητα στήθη
Γυναικίος, θυγατρὸς, ἀδελφῆς.

Ἀλλὰ σὺ ἀκριβὰ θὰ πληρώσῃς
Τοῦ Χριστοῦ τέτιο ἀνήκουστο κρῖμα,
Θὰ ζητήσῃ παιδι νὰ τοῦ δώσῃς
Καὶ δὲν θὰ ἔχῃς νὰ δώσῃς παιδί!

Αἱ σιωπῆ! μὴν ταράττης ψυχὴ μου
Τὴ χαρὰ ποῦ τὸ γάμο ἀκλουθαί...
Ἰδὲ τάσο ἀπ' αὐτὰ στὴ ζωὴ μου
Ὅσ' ἀστέρικ δὲν λάμπουν ψηλά!

Ὁ παππὰς τὸ φελόνι περνάει,
Τὸ σταυρὸ τοῦ Χριστοῦ θυμιατίζει
Σκυθρωπὸς τὰ στεφάνια βλογαίει,
Τοῦ Χριστοῦ τὰ γραμμένα φιλεῖ.

Τὸ χορὸ τοῦ προφήτου χορεύουν,
—Θέλει; θέλω!—κι' ὁ γάμος τελειώνει...
Ἄχ! στὸν κόσμω καρδιές δὲν γυρεύουν,
Ζευγαρώνουν τὰ σάπια κορμιά!

Ἀλλ' εὐθὺς βραχνὸς βόγκος γροικιέται
Σὰν στερνὸ ψυχομάχισμ' ἀνθρώπου...
Ἄχ! κανεὶς δὲν σκαλεύει, δὲν σίεται
Γιὰ νὰ δῆ τί συμβαίνει ἀπὸ κεί!

Μοναχὰ τῆς σεμνῆς Χαρυγούλας
Τὰ κοράλλινα χεῖλη πνιλάζουν
Καὶ στὰ χεῖρα μῆς ἄλλης ξανθούλας
Γέρνει, πέφτει σὰν νὰ τον νεκρά.

Ὅλοι τρέχουν σιμά τῆς νὰ δοῦνε,
Τὴν ἀρπάξουν στὰ χεῖρα καὶ πάνε
Στὴ βαρκούλα κ' ἀμέσως τῆς λιούνα
Ἀπ' τὴ μέση ζωνάρι χρυσό.

Δὲν ἀπόθνευε ἀκόμη τὸ θῆμα!
Μὴ φοβᾶσθε, τὰ σάβκν' ἀργοῦνε,
Μιὰ χτυπιὰ δὲν ἀνοίγει ἕνα μνήμα,
Γιὰ ν' ἀνοίξῃ θὰ σκάψῃς πολὺ!

Καὶ συχνὰ ὕστες πίκρες περνοῦμε
Εἰς αὐτὸ τὸ σκληρὸ μας ταξείδι
Τόσο χρόνια περσοῦτερα ζοῦμε
Τόσο ὁ χάρος μᾶς φεύγει μακρὰ.

Ἔτσι ὁ Τάσος τὸν Ξένο ἀγκαλιάζει,
Τὸν παγώνει ἐλαφρὰ στ' ἀκρογιάλι,
Στὴν βρακούλα σιγὰ τὸν πλαγιάζει
Καὶ στὸ κῦμα βαρεὶ τὰ κουπιά.

Πῶς ὁ Τάσος εὐρέθη ἐκεῖ πέρα ;
Στοὺς νεκροὺς εἶχε τρέξει γονεὶς του
Ἀπὸ τότε ποῦ χαράζ' ἡ ἡμέρα
Νὰ προσφέρει ἓνα δάκρυ, δυὸ ἀνθούς.

Ἄν ὁ Πλάστης μ' ἀφήσῃ νὰ ζήσω
Λίγ' ἀκόμα νὰ ἰδῶ καλοκαίρι
Τὴν κιθάρα γλυκὰ θὰ τονίσω
Καὶ ταῖς πίκραις τοῦ Τάσου θὰ πῶ.

Ὁ καιρὸς τώρα ὡς τόσο βροντάει
Κρύο δάκρυ βροχῆς συχοπέφτει,
Τοῦ πελάγου τὸ στρώμα βογκάει
Ἄγριο κῦμα τὸν Τάσο κτυπᾷ.

Δὲν ἀργεῖ τ' ἀκρογιάλι νὰ πιάσῃ
Καὶ τὸν Ξένο στὰ χέρια ν' ἀρπάξῃ
Δὲν ἀργεῖ στὴν καλύβα νὰ φθάσῃ
Ποῦ γεράζουσαν τοῦ φίλου οἱ γονεῖς.

Μυρολόγια φωνὲς ἀγροικιώνται
Ποῦ κ' αὐτὰ τὰ λουλούδια μαραίνουσαν,
Δυὸ γονεῖς καταριώνταν, χτυπιώνταν,
Δυὸ γονεῖς τὸ παιδί τους θρηνοῦσαν.

Πολλὲς εἶναι τοῦ κόσμου ἡ λαχτάρες,
Ἄλλ' εἰν' ὅλες χαρὲς καὶ παιγνίδια,
Ὁμπροσθὰ στοὺς καίμους στὲς τρομάρες,
Ποῦ ὑποφέρει μὴ μάννα γιὰ μᾶς.

Ἢμπορεῖ μ' ἓνα δάκρυ νὰ σβύσῃ
Μονομιὰς τὴ φωτιά τ' ἄλλου κόσμου,
Τὴ νυχτιά του Ἢμπορεῖ νὰ φωτίσῃ
Μ' ἓνα μόνον γλυκό της φιλί !

Τώρα ὁ Ξένος στὸ στρώμα γυρμένος
Μόλις μόλις σαλεύει ἀνασάνει,
Μὲ τὸ Χάρι στὰ χέρια πικασμένος
Ποῖος τῶν δυῶ των θὰ βγῆ νικητής ;

Ἀλλὰ τάχα στὸν κόσμο κ' ἂν ζήσῃ
Θ' ἀνασάνῃ ποτὲ, θὰ γελάσῃ ;
Τὰ καίμενα του νειάτα θ' ἀφήσῃ
Χωρὶς νειάτα ποτὲ νὰ χαρῆ !

Μ' ἂν ὁ Ξένος στὸ στρώμα βογκάῃ
Καὶ τὸν κόσμο κοντεύει ν' ἀφήσῃ,
Ἢ παρθέναν ποῦ τόσο ἀγαπάει,
Πῶς περνάει σὲ ζένη ἀγκαλιά ;

Στὸ κλαδί μαθημένο τ' ἀηδόνι
Ἄν ποτὲ στὸ κλουβάκι ξεπέσῃ,
Σκυθρωπὸ τὰ φτεράκια του ἀπλόνει,
Τὸ κελάδισμα χάνει καὶ σβῆσει.

Τὸ ψαράκι ῥιμμένο στὴν ἄκρη
Παραδέρνει, σπαράζει, νεκρόνει,
Τοῦ πνιγμένου τὸ ὕστερο δάκρυ
Ἄγριο κῦμα τ' ἀρπάζει ζεστό.

Κ' ἡ φτωχὴ Χαρχυγούλα δεμένη
Μ' ἓνα ὄρκο ποῦ ὁ τάφος θὰ λύσῃ,
Τρεῖς φορὲς πρὶν πεθάνῃ πεθαίνει
Τρεῖς φορὲς ξεψυχὰ κ' ἀναζῆ.

Στὸ στερνὸ της κρεβάτι κυλλέται
Μὲ τὴ φλόγα τοῦ Χάρου ἀναμένει,
Τρομασμένη φωνάζει, πετιέται,
Βλέπει ἐμπρὸς της κουφάρια νεκρά.

Ἄνοιχτὸ βλέπει ἐμπρὸς της τὸ μνήμα
Ποῦ τὸν ἄμοιρο Ξένο προσμένει,
Κάνει ἐμπρὸς νὰ μετρήσῃ ἓνα βῆμα
Καὶ χαμένη στὰ πίσω πατεῖ.

Τοῦ γλατροῦ τ' ἀναψύχῃ τί χρῆζει
Τί τῆς μάννας τ' ἀργὰ μυρολόγια ;
Στὸ καίκι τοῦ Χάρου ἀρμενίζει
Θαμποφέγγ' ἡ ζωὴ της, περνᾷ.

Νά ! .. μιλεῖ σὰν νὰ βλέπῃ ἐμπροσθὰ της
Μιά μορφή π' ἀγαπᾷ, ποῦ λατρεύει,
Ἄδεια κλεῖ τὴν σεμνὴ ἀγκαλιά της,
Τὸν ἀέρα χαϊδεύει, φιλεῖ.

==Ξένο σ' ἀγάπησα ! .. ἔλα, πουλί μου,
Πάρ' τὸ μονάκριβο στερνὸ φιλί μου,
ἔλα νὰ ζήσουμε μὲ τ' ἀγγελοῦδια,
Σὰν δυὸ λουλούδια—σ' ἓνα κλαδί.

Στὸ μνήμα τ' ἄχαρο ποῦ μᾶς προσμένει
Ἢ φλόγα τοῦ ἔρωτος θὰ μᾶς ζεσταίνῃ,
Μακρ' ἀπ' τὴν ἀσπλαχνητὴν κοινωνία
Κάθ' ἔρημια—θὰ νάει γλυκεῖα.

Στάσου, περίμενε λιγάκι ἀκόμα,
Στάσου νὰ σκάψωμε βαθεῖα τὸ χῶμα,
Μὴ λάχῃ κ' ἔλθουσαν νὰ μᾶς ζητήσουν,
Νὰ μᾶς χωρίσουν—φῶς μου καὶ κεῖ.

Μάννα μου σκλάβοσες σὲ ξένη χεῖρα
Ὅλα τῆς νειότητος μου τὰ καλοκαίρια,
Ἄκριβοπλέρωσα κάθε φιλί σου
Μὲ τὴ σκληρὴ σου—τὴν ἀπονία.

Κύττα τὸ δύστυχο τὸ παληκάρι
Πῶς ἦλθ' ὁ θάνατος νὰ μοῦ τὸ πάρῃ !
Κοπέλες ῥάψετε τὰ σάβανά του,
Τὴ λεβεντιά του—κλάψτε καὶ σεῖς.

Ὅλες τὸν εἶχαμε κρυφὴ χαρὰ μας,
Ὅλες τοῦ πλέκαμε τὰ στέφανά μας,

Ἄλλ' ἦλθε ὁ θάνατος νὰ μᾶς χωρίσῃ,
Νὰ μᾶς ἀφήσῃ—μὲ τὴ χαρὰ.

Στὸ ξυλοκρέβατο νὰ ποῦ τὸν πᾶνε !
Γονεῖς καὶ φίλοι τοῦ τὸν ἀκλουθᾶνε. . .
Ἦλθε στὰ σύγγερα τὸ φῶς σου κρύψε . . .
Μάννα μου σκύψε—νὰ τὸν ἰδῆς !

Σκύψε τὰ νειάτα του νὰ καμπαρώσῃς,
Σκύψε τὸν ἄνδρα μου νὰ μοῦ γλυτωώσῃς,
Σὺ τὸν ἀπέθανες, σὺ πρόφθασέ τον,
Ἀνάστησέ τον—μὲ τὰ φιλιὰ ! =

Σὲ μὴν ἄκρη κουδάρι γυρμένη
Ἢ σκληρὴ της ἢ μάννα στενάζει,
Μέσ' στὰ δόντια τὴ γλῶσσα δεμένη
Οἱ κλαθμοὶ κ' οἱ σπασμοὶ τῆς κρατοῦσαν.

Ὡ μετάνοια, τοῦ πταίστου, τρομάρα
Σὺ τὸν κόσμο θὰ σώσῃς μὴ μ' ἔμερα. . .
Ἄν δὲν ἦσαι τοῦ ἄδου λαχτάρα,
Ἄν δὲν ἦσαι κατὰρα Θεοῦ !

ἌΣΜΑ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ο ΧΑΡΟΣ.

==Πῶς πεθαίνει ; καμπάνες ἄγροικιώνταν.==
Λυπημένος καθ' ἓνας βωτάει.

==Πικροῦ μάτια γιὰ πάντα σφαλιώνταν,
Πικροῦ πικρὴ ἢ καρδιά νὰ χτυπᾷ ; ==

Σκληρὲς κόσμῳ ἄς χαρῆ ὅποιος θέλῃ,
Φθάνει ἐσὺ νὰ χαρῆς ; τὴ ζωὴ σου,
Φθάνει ὁ ἥλιος γιὰ σὲ ν' ἀνατέλλῃ,
Τὰ λειβάδια κ' οἱ κάμποι ν' ἀνθοῦσαν.

Τ' ὄρφανὸ ποῦ γυμνὸ τουρτουρίζει,
Ποῦ τὸ βρῖσκ' ἢ νυχτιὰ πεινασμένον
Ἐνα δάκρυ ἐδικόν σου δὲν χρῆζει,
Τὸ ψωμί σου δὲν βλέπει ποτέ.

Καὶ γιὰ τ' ἓνας πεθαίνει λυπεῖσαι,
Μαῦρα βούρα φορεῖς, καὶ στενάχεις ;
Τόσο δὲ σπλαχνικὸς σὺ δὲν εἶσαι,
Κλαῖς καὶ μέσα ἢ καρδιά σου γελά.

Τὸ πλαστό σου πικράπονον πάψε,
Πάψε αὐτὰ τὰ ψευδῆ μυρολόγια,
Κι' ὅταν σὺ θὰ σβυσθῆς τότε κλάψε,
Γιὰτὶ τότε εἰν' τὸ δάκρυ πικρό.

Ἄλλ' ἄς τρέξω νὰ ἰδῶ πῶς πεθαίνει,
Γιὰτὶ ὁ Χάρος καὶ οἱ τάφοι μ' ἀρέσουν,
Κανὲν ἄλλο σ' ἐμένα δὲν μένει
Παρ' ἢ ἐλπίδα μίαν ἄλλης ζωῆς.

Ἄς βωτήσω νὰ μάθω, ν' ἀρχίσω
Τὰ στερνὰ μου τραγοῦδιον νὰ ψάλλω,
Μὴ στὸν ὕπνο τὰ μάτια μου κλείσω
Καὶ διαβῶ . . . καθὼς τόσοι περνοῦσαν.

Νά ! παππᾶς καὶ σταυρὸς προχωροῦσαν,
Γονατίζουν στὸ διάβα τους ὄλοι,
Σταυρωμένα τὰ χέρια κρατοῦσαν
Καὶ τὸ μνήσθητι κράζουν μὲ μιᾶς.

Ἢ ζωὴ τοῦ παντὸς ἀπερνάει,
Ἢ ζωὴ ποῦ σταυρώθη στὸ ξύλο,
Ποῦ ἓνα δάκρυ, ἓνα μόνον ζητάει
Γιὰ νὰ σώσῃ ληστὴ καὶ φονιά.

Στὸ στερνὸ τοῦ κρεβάτι ἀπλωμένος
Ποῖος θὰ πάρῃ τὴ σάρκα καὶ τὸ αἷμα ;
Μὴ πεθάνῃ ὁ ταλαιπώρος Ξένος ;
Μὴ τελειώσῃ ἡ φτωχὴ Χαρχυγὴ ;

==Χαρχυγὴ, Χαρχυγὴ ! ποῦ μ' ἀφίνεις ; ==
Μιὰ φωνὴ ἀγροικιέται νὰ λῆ.

==Τὸ στερνὸ σου φιλί δὲν μοῦ δίνεις ;
Δὲν γυρίζεις σ' ἐμὲ μὴ μάτια ;

Δὲν θυμᾶσαι, παιδί μου, τοὺς πόνους
Ὅπου ἐβάσταξα ἢ δόλιον γιὰ σένα ;
Δὲν θυμᾶσαι τοὺς πρώτους σου χρόνους
Ποῦ ἐκρεμόσουν στὰ στήθη μου αὐτὰ ;

Γιὰ τὰ νειάτα σου, κόρη μου, ζῆσε
Ποῦ νὰ ἔχει ἀκόμα λουλούδια κλεισμένα
Ἄν ἐμὲ τὴ φτωχὴ δὲν λυπησῇ
Ἄν δὲν θέλῃς νὰ ζήσῃς γιὰ μέ ! ==

Κι' ἄλλ' ἀκόμα πολλὰ μυρολόγια
Τραγουδοῦσ' ἢ καυμένη της μάννα,
Ὅταν μπαίνει ὁ παππᾶς καὶ τὰ λόγια
Σὲ μουρμούρα βραχνὴ ξεψυχοῦσαν.

Στῆς φτωχῆς Χαρχυγῆς τὸ κρεβάτι
Εἶμεθ' ὄλοι, σιωπὴ καὶ ἀγροικαῖτε,
Ταπεινὰ φέρτε γύρου τὸ μάτι,
Γονατίστε μαζί μου κ' ἐσεῖς.

Ἀγριωμένος τὰ χεῖλη δαγκάει
Ὁ γαμβρὸς σὲ μὴν ἄκρη γυρμένος,
Σιωπηλὸς τὴ ντροπὴ του κτυπάει
Τὰ στεφάνια του βλέπει μὲ ὀργή.

Ἀπ' τὴν ὥρα τοῦ γάμου ὡς ἐκείνη
Ποῦ ἡ φτωχὴ Χαρχυγὴ ξεψυχοῦσε
Τῆς ἀγάπης ἢ θέρμης κ' ἢ ὀδύνης
Χωρισμένη τὴν κράτις ἀπ' αὐτόν.

Μὲ τὰ στήθη γυμνὰ, ξεσχισμένη
Παρακεῖ νὰ κ' ἡ ἔρημη της μάννα,
Εἶν' λυτὰ τὰ μαλλιά της, κλαμένη
Σὰν βενέτικου πύργου στοιχίω.

Στὸ κρεβάτι ἡ φτωχὴ Χαραυγούλα
 Ἀπλωμένη κι' ἀκίνητη στέκει,
 Ποῦς γνωρίζει τὴν τότε ξανθοῦλα ;
 Ποῦ ν' ἡ ἀσύγκριτη πρώτη εὐμορφιά ;

Μὲ τὰ μάτια ψηλά, θολωμένα,
 Στὸ προσέφαλο ἀπάνω ἀκουμβάει,
 Ἦ ἀγαμνά της τὰ χέρια κλεισμένα
 Στὰ ξηρά της τὰ στήθη κρατεῖ.

Ὁ στερνὸς τῆς ζωῆς της ἀγῶνας
 Εἶν' γλυκός, σιγαλός, ἀγιασμένος,
 Σὰν στὴν Αἴγυπτ' ὁ κρύος χειμῶνας
 Ὅπου χιόνια δὲν βλέπει ποτέ.

Καὶ γιὰτὶ στὰ στερνὰ νὰ ὑποφέρει
 Ἄφου μόλις στὸν κόσμον εἶχε φθάσει ;
 Ἄφου ἦτον ἀγνὸ περιστέρι
 Καὶ σεμνὸ τ' οὐρανοῦ χερουβίμ ;

Μία ψυχὴ κολασμένη ἀγωνίζεται
 Τὴν πλαστὴ γιὰ ν' ἀφήσῃ μορφὴ της,
 Ὁ φονιάς παραδέρνει, κυλλέται
 Γιὰτὶ βλέπει τὸν ἄδην ἀνοιχτό.

Ἄλλ' αὐτὴ τῆς ζωῆς τὰ λουλούδια
 Πρὶν ἀνοίξουν τ' ἀφίνει καὶ πάει,
 Πάει νὰ ἔρῃ τ' οὐρανοῦ τ' ἀγγελουδίαι
 Τ' ὡσαυτὰ πάει νὰ ψάλλῃ μ' αὐτά.

Ὁ παππᾶς στὸ κρεβάτι σιμώνει,
 Μετὰ θρόνου καὶ πίστεως προφέρει,
 Τὸ δέξι του τὸ χέρι ἀσπλώνει
 Κ' εὐλογώντας, ἀρχίζει νὰ πῆ.

==Χαραυγὴ ἕνας Θεὸς σὲ προσμένει,
 Γδύσου ἀπ' ὄλα τοῦ κόσμου τὰ βάρη,
 Ζητ' ἀπ' ὄλους συγχώρη καυμένη,
 Γιὰ νὰ λάβῃς συγχώρη στερνό ! ==

Σὰν λυχναὶ ξηροὶ προτοῦ σβύσῃ
 Βγάξει λάμψι ποῦ λὲς κι' ἀναστήθῃ,
 Ἔτσι ἡ κόρη προτοῦ ξεψυχῆσῃ
 Ζωντανεύει, κινεῖται, μιλεῖ.

==Πέμου, ἄχ ! πέμου ἀπ' τὸν κόσμον ποῦ πάω
 Θὰ νὰ βλέπω τὸν κόσμον π' ἀφίνω ;
 Θ' ἀγαπῶ καθὼς τῶρ ἀγαπάω ;
 Δὲν θὰ χάσω τὴ μνήμη ποτέ ; ==

==Χαραυγὴ ἐκεῖ πὲρ' ἀγαποῦνε
 Χωρὶς πάθη χωρὶς μυρολόγια,
 Τοὺς αἰῶνας στὰ νέφη περνοῦνε
 Μὲ παιγνίδια ψαλμῶν καὶ χαρῆς.

Κι' ἂν ποτὲ ἀποθάνῃ ἡ ψυχὴ σου
 Θ' ἀποθάνῃ κ' ἡ μνήμη μαζί της . . .
 Χαραυγὴ, μοναχὰ τὸ κορμί σου
 Μέσ' στὸ χῶμα θὰ μείνῃ νεκρό. ==

==Πέμου ἄχ ! πέμου στὴ δεύτερη κρίσι
 Ὅταν ὄλοι μαζί σκηνοῦμε
 Ἡ ψυχὴ τὴν ψυχὴ θ' ἀπαντήσῃ,
 Θὰ γνωρῶ ἡ ψυχὴ τὴν ψυχὴ ;

Θ' ἀνταλλάξουν φιλιὰ διψασμένοι,
 Θὰ νὰ ποῦν μ' ἀγκυρᾶς σ' ἀγαπᾶω ;
 Θὰ κρυφθοῦνε γλυκ' ἀγκαλλασμένοι
 Στ' οὐρανοῦ τὴ μεγάλη ἀγκαλιά ;

Μήπως θὰ ἴθῃ ἐκεῖ ἀπάνω κανένας
 Στὰ φιλιὰ μας νὰ χύσῃ φαρμάκι,
 Νὰ κρατήσῃ κ' ἐκεῖ χωρισμένους
 Ἀπὸ ψυχᾶς γεννημένους μαζί ;

==Παντ' ἐλεύθερη θὰ ἴναι ἡ ψυχὴ μας
 Ὀμπροστά στοῦ Θεοῦ τὰς ἀκτῖνας,
 Τ' ἀγγελουδία διψοῦν τὸ φιλιὰ μας,
 Ὁ Χριστὸς τὴν ἀγάπῃ ἀγαπᾶ. ==

==Φθάνει ! τώρα . . . ἄς ἔλθῃ ὁποῖος θέλῃ
 Τὸ στερνό μου φιλιὰ νὰ τοῦ δώσω . . .
 Γιὰ τὸν κόσμον σας . . . πλὴν δὲν μὲ μέλει . . .
 Συγχωρῶ . . . συγχωρᾶτε κ' ἐσεῖς ! ==

Ὁ παππᾶς τὴ λαβίδα σιμώνει
 Στῆς φτωχῆς Χαραυγούλας τὰ χεῖλη,
 Ἰδρῶς κρύος τὸ σῶμά της λιώνει,
 Πεθαμένα τὰ μάτια της κλεῖ !

Ἔτσι ἐσβύσθη, σὰν ψέφτικο ἀστέρι
 Στ' οὐρανοῦ τὸ κατάφωτο στρώμα
 Ποῦ τὸ πέρνει κυλώντας τ' ἀέρι
 Καὶ τὸ πνίγει στὴ μαύρη νυχτιά !

Ἀ Σ Μ Α Ε Κ Τ Ο Ν .

Η ΕΡΜΙΑ.

Τρεῖς φορές τὸ φεγγάρι περνάει
 Στρογγυλὸ στὸ γαλαξίον οὐρανὸ
 Καὶ τῆς κόρης τὸ μνήμα κυττάει
 Ποῦ δὲν ἔχει μυρτιά καὶ σταυρό.

Ἄλλ' ὡς τόσο κι' ὁ Ξένος ἀρχίζει
 Στὴν καυμένη ζωὴ νὰ γυρίζῃ,
 Νὰ κινεῖτ' ἐλαφρὰ, ν' ἀναρρώθῃ,
 Νὰ πιθόνῃ—τὸ πόδι στὴ γῆ.

Μία νυχτιά στὸ κρεβάτι γυρμένος
 (Καθὼς βάνουν στὴ γῆ τοὺς νεκρούς)
 Ἐκοιμῶτον βαθειὰ, κουρασμένος
 Ἀπὸ τόσους πικρούς στεναγμούς.

Ἦτο νύχτα στὴ μέση φθασμένη
 Σιωπηλὴ, σκεπτικὴ, παγωμένη,
 Κουκουβάγιας φωνὴ δὲ ἡχοικιότου
 Δὲν κινιότου—τριγύρου κλαδί.

Σταυρωμένα τὰ χέρια, θ' ἀρχίσῃ
 Τὴ στερνὴ του νὰ πῆ προσευχῆ.

==Ζήτησ' ἀπὸ τὸν Ἰψιστό
 Νὰ ἴθῃ κ' ἐγὼ σιμά σου
 Νὰ ζῶ μὲ τὰ παιγνίδια σου,
 Νὰ ζῶ στὴν ἀγκαλιά σου,
 Ναι, Χαραυγὴ, νὰ τρέφωμαι
 Μ' ἕνα σου ἀγνὸ φιλι.

Καὶ χίλια χρόνι' ἂν ἦτανε
 Νὰ ζήσω τί μὲ μέλει ;
 Τοῦτ' ἡ ψυχὴ μου ἡ ἄχαρη
 Τὸν κόσμον τί τὸν θέλει ;
 Λουλούδια ποῦ ἐμαράνθησαν
 Σ' ἕμένα τί ὠφελοῦν ;

Ἐλα, μαζί σου πάρε με
 Μακρὰ, μακρ' ἀπ' τὸν ἄδην,
 Στους οὐρανοὺς νὰ ζήσωμε
 Ἡμέρες χωρὶς βράδυ,
 Νιάτα ποῦ πάντ' ἀνθίζουνε,
 Ζωὴ χωρὶς καύμους ! ==

(Τέλος τοῦ Α' μέρους).

ΤΟ ΠΕΡΙ ΟΜΗΡΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΤΟΥ Κ. Ι. ΒΑΛΕΤΤΑ.

Περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ Κ. Ι. Βαλέττα τοῦ
 πραγματευομένου περὶ τοῦ βίου τοῦ Ὀμήρου (1),
 ὠμίλησεν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ ὁ κατὰ τὴν Δύ-
 σιν τύπος, θεωρήσας πρὸς τοὺς ἄλλοις αὐτὸ ἀρίστην
 καὶ ἀκριβεστάτην ἐξιστόρησιν τῶν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρ-
 χῆς γραφέντων περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἱκα-
 νὴν νὰ χειραγωγῆσῃ τὸν σπουδαστὴν μεταξὺ τοῦ δαι-
 δάλου τῶν γνωμῶν, ὅσαι συνεβράχησαν καὶ συβ-
 ῆρηγνύονται ἀδιακόπως περὶ τὸν πολυπατρὴν ποιη-
 τὴν. Αὕτη δὲ ἡ τῶν ξένων σπουδὴ ἀποδεικνύει οὐ
 μόνον τὴν ἀξιολογότητα τοῦ συγγράμματος, ὅπερ
 καὶ κισωτὸν ἐπεκάλεσεν ἕτερός τις σοφός, ἀλλὰ καὶ
 τὴν πρὸς τὴν μελέτην τῆς ἐλληνίδος φιλοτιμίαν αὐ-
 τῶν, καὶ τὴν πρὸς τὰ ἡμέτερα ἔργα εὐμενῆ συγκα-
 τάσασιν τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης.

Ἴδου ἐν περιλήψει τί περὶ τοῦ συγγράμματος αὐ-
 τοῦ ἀναγινώσκωμεν ἐν τινι περιοδικῷ τῆς Γαλ-
 λίας (2).

α Καθὼς πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὰς μελέτας, οὕτω
 καὶ ὁ Κ. Ι. Βαλέττας μόλις ἀποθέτει τὸν κάλαμον

(1) Ὁρα Πανδ. τὸμ. 12', σελ. 304.

(2) Revue moderne, τεῦχος τῆς 10 Σεπτ. 1868 σελ. 366.

Τέτοιαι μαύρη νυχτιά θὰ διαλέξῃ
 Γιὰ νὰ κρίνῃ τὸν κόσμ' ὁ Χριστὸς,
 Γιατὶ τέτοια νυχτιά μὲ μιά λέξι
 Μία φορὰ τὴν πλημύρησε φῶς.

Ἄλλ' ἐκεῖ π' ἀναπαύεται ὁ Ξένος
 Στὸ γλυκὸ τοῦ τὸν ὕπνο δοσμένος
 Τρομερὸ ξαφνικὸ τὸν σηκώνει,
 Τὸν παγώνει—σκληρῆ συμφορᾶ.

Εἶναι ἡ Φήμη ποῦ γύρου τοῦ ἀφίνει
 Γνωρισμένη, δροσάτη πνοή,
 Ποῦ στὸν ὕπνο τοῦ μέσας τοῦ δίνει
 Τὸ στερνὸ τῆς ξανθοῦλας φιλι.

Στ' ἀπλωμένου φτεροῦ της τὴν ἄκρη
 Ζεστ' ἀκόμη τοῦ φέρνει τὸ δάκρυ
 Ποῦ στὰ μάτια της εἶχε προβάλλει
 Προτοῦ ἔγάλλῃ—στερνὸ στεναγμό.

Σὰν τρελλὸς ἀπ' τὸ στρώμα πετιέται,
 Τρέχει πάει στὴν πέρα ἐκκλησιά,
 Στὰ χαμόδενδρα μεσ' ἀγωνιέται
 Γιὰ νὰ ἴδῃ ποῦ κοιμᾶτ' ἡ Θεά.

Μ' ἀντὶ νὰ ἔρῃ σταυρὸ νὰ φιλήσῃ
 Καὶ μιά πλάκα δῶδ δάκρυα νὰ χύσῃ,
 Σ' ἕνα μνήμα μεγάλο θαμένους
 Πεθαμένους,—χιλιάδες ἄθωροι (1).

Ἀπὸ τότε στὰ γράμματα τρέχει
 Κ' ἕνα φάσμα τοῦ πηλαίνει κοντὰ,
 Τὸν χαιδεύει, μὲ δάκρυα τὸν βρέχει
 Καὶ τὸν κάνει νὰ ψάλλῃ γλυκά.

== Δὲν ἀπόθανες ἀκόμη
 Χαραυγὴ μου ἀκόμη ζῆς,
 Δὲν τελειώνει μὲ τὸ Χάρο
 Τὸ ταξίδι τῆς ζωῆς.

Δὲν ἀλλάξαμε στὸν κόσμον
 Ἐν ἀγκάλασμα γλυκὸ,
 Δὲν μοῦ εἶπες σ' ἀγαπάω,
 Δὲν σοῦ εἶπα σ' ἀγαπῶ.

Ἄλλὰ τώρα πεθαμένη
 Μέρα νύχτα μ' ἀκλουθῆς,
 Καὶ γυρεύεις τὸ φιλι μου
 Καὶ μοῦ λὲς πῶς μ' ἀγαπᾶς.

Μ' ἀγαπᾶς καὶ δὲν ζηλεύεις
 Ποῦ στὸν κόσμον ἀκόμη ζῶ,
 Μ' ἀγαπᾶς γιὰτὶ μιά μέρη
 Ἀγαπῶμεθα τὰ δῶδ ! ==

Κι' ἂν στὸ ὕπνον τὰ μάτια θὰ κλείσῃ
 Στῆς νυχτὸς τὴ μεγάλη σιγή,

(1) Εἶχ' ἐπέλθῃ ἡ χολέρα.

καὶ ἀναλαμβάνει πάλιν αὐτόν. Γνωστὸν ὅτι οὐ πρὸ πολλοῦ ἐξέδοτο τὰς ἐπιστολάς τοῦ Φωτίου καὶ ὅτι εὐθὺς ἐνησχολήθη εἰς τὴν πρὸς ἐκδοσὶν παρασκευὴν τῆς περιωνύμου βιβλιοθήκης τοῦ σοφοῦ πατριάρχου· μόλις δὲ κατήρτισεν αὐτὴν καὶ ἐδημοσίευσεν νέον ἔργον, τὴν περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ποιημάτων τοῦ Ὀμήρου ἱστορικὴν καὶ κριτικὴν αὐτοῦ πραγματείαν, περὶ ἧς θέλω εἶπει ὀλίγα ἐνταῦθα.

Ἡ Ἑλλάς ἀναζωογονουμένη ὑπὸ φιλελευθέρων κυβερνήσεων, μεριμνᾷ ἐν ταῦτά καὶ περὶ τῆς παρελθούσης δόξης, ἣν οἱ πρεσβύτεροι φροντίζουσι νὰ καταστήσωσι γνωστὴν πρὸς τοὺς νεωτέρους. Ἡ ἄμιλλα δὲ αὐτὴ ἐξελέξατο ἀντικείμενον ἐπιτήδειον νὰ ἀναφλέξῃ ἐτι μᾶλλον αὐτὴν, λέγων τὸν Ὀμηρον. Ἀγὼν ἐτέθη, ἀγωνοδίκαι ὠνομάσθησαν καὶ βραβεῖα ἐτάχθησαν. Ἡ Πανδώρα ἐδημοσίευσεν ἀκαδημαϊκὰς τινὰς μελέτας τοῦ Κ. Βερνάρδου περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ, καὶ ὁ Κ. Βαλέττας συντρέχει μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἀποθέσιν τοῦ ποιητοῦ τῆς Ἰλιάδος. «Εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Ὀμήρου τὸν ἀναγερόμενον ἐν Ἑλλάδι, πρέπει, εἶπε, νὰ θέσω καὶ ἐγὼ μικρὸν λίθον.» Καὶ τοῦτο εἰπὼν συνέγραψεν ἀξιόλογον σύγγραμμα.

Ἦτος καθίσταται περιττὸν νὰ γράψωσι τοῦ λοιποῦ ἄλλοι περὶ τοῦ προκειμένου· διότι ἐκ τοῦ ἀναχειρας πονήματος μανθάνομεν ὅτι πρέπει νὰ μάθωμεν περὶ τοῦ αἰοῦ τοῦ Ἀχιλλέως. Καὶ νέοι καὶ γέροντες διδασκόμεθα ἐν αὐτῷ, καὶ τὸ κατ' ἐμὲ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω μεταπεφρασμένον γαλλιστὶ τὸ σύγγραμμα τοῦ Κ. Βαλέττα, καθὼς ἄξιον νὰ καταταχθῇ εἰς πάσας τὰς βιβλιοθήκας.

Ὁ Κ. Βαλέττας δὲν ἐξυμνεῖ δι' ἀπλῶν φράσεων τὸν Ὀμηρον, νέον πάντοτε ὄντα καὶ μετὰ τρισχιλίων ἐτῶν παρέλευσιν καὶ μετὰ τὰς τόσας τῶν μεταφραστῶν παραποιήσεις, ἀλλὰ ἀναλύων τὸ ποίημα ἀποφεύγει τοὺς κοινοὺς τόπους, καὶ ἐκτιμῶν τὰ θέλγητρα τῆς γλώσσης αὐτοῦ, δεικνύει ἀνώτερον καὶ πρωτότυπον φιλοκαλίαν, ὅποιαν δὲν ἐδειξαν οἱ περὶ Ὀμήρου γράψαντες πολυάριθμοι νεώτεροι. Δὲν πρέπει δὲ ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι ἡ ἔξις τοῦ ὀμιλεῖν τὴν γλῶσσαν, εἰ καὶ παρηλλαγμένην σήμερον, τοῦ ποιητοῦ, τὸ πλεονέκτημα τῆς γεννήσεως ἐν τῇ χώρᾳ ὅπου ἔζησεν ἐκεῖνος, καὶ τῆς ἐτι καὶ νῦν σωζομένης ἀνεξαλείπτου σφραγίδος τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος τὸν ὅποιον αὐτὸς περιέγραψε, καθὼς καὶ ἡ γνώσις μυρίων λεπτομερειῶν, τὰς ὁποίας ἡμεῖς μὲν οἱ ἀλλοθηνεῖς ἀγνωσοῦμεν, αἰσθάνεται δὲ ἀκόπως ὁ Ἕλληνας, αὐταὶ λέγομεν αἱ περιστάσεις ἀναδεικνύουσι τὸν ἡμέτερον συγγραφέα ἀνώτερον καὶ τοῦ Dugas-Montbel, καὶ αὐτοῦ ἐτι τοῦ ἀββᾶ Βερθελεμῦ, τοῦ κάλλιστα ἐννοήσαντος τὸ ὀμηρικὸν αἶσθημα.

Τοῦτο βεβαίως θὰ ἐδόξασε καὶ ὁ Κ. Edgard

Κινέ, εἰπὼν τὰ ἐξῆς: «Διέβην πλησίον πόλης ἐφ' ἧς ἦτο λελαξευμένος λέων, καὶ καταβᾶς ὀλίγον ἦλθον εἰς τὴν εἴσοδον μεγάλου τάφου. Καὶ πόλις μὲν ἦσαν αἱ Μυκῆναι, θύρα δὲ αὐτὴ ἐκείνη δι' ἧς ὁ ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων διήλθεν ἵνα ἐκστρατεύσῃ εἰς τὴν Τρωάδα, καὶ τάφος ὁ τοῦ ἐτέρου τῶν Ἀτρεΐδων. Τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ ἐκ τῆς θαλάσσης ἀἴρ ἠκούετο ψιθυρίζων ὡς κιθάρᾳ ἰωνικῇ μεταξὺ ναρκίσσων ξηρῶν. Ἐκτοτε ἀπέπτυσα τὰ συστήματα τῶν σχολιαστῶν, πεισθεὶς ὅτι εἷς καὶ μόνος εἶναι ὁ ἀληθὴς ἐρμηνευτὴς τοῦ Ὀμήρου, ὁ τόπος δηλαδὴ αὐτοῦ, καὶ ὁ οὐρανὸς, καὶ τὰ κυκλώπεια τεῖχη, καὶ ἡ θεία ἐκείνη θάλασσα, καὶ τὰ κύματα τοῦ κόλπου, ἅτινα καὶ σήμερον ἀντιχοῦσι γαλήνια τὸ ἄσμα τοῦ γέροντος ῥαψωδοῦ»

Ὁ Κ. Βαλέττας ἔχει ἐπίσης δίκαιον λέγων ἀδύνατον εἰς ξένον νὰ αἰσθανθῇ ἀναγινώσκων μεταφράσιν ὅτι αἰσθάνεται ὁ Ἕλληνας ἀναγινώσκων τὸ πρωτότυπον· καὶ ὅτι καὶ ἂν ὁ ξένος ἔχη τὴν ἱκανότητα νὰ ἐννοήσῃ τὸ κείμενον, εἶναι ὡσαύτως ἀδύνατον νὰ αἰσθανθῇ τὸ κάλλος καὶ τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ ἐὰν προφέρῃ τὴν ἑλληνικὴν κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Ἐράσμου.

... Κατὰ τοῦτο δὲ νομίζω πρωτότυπον καὶ ὠφέλιμον τὸ βιβλίον τοῦ Κ. Βαλέττα, ὅτι ἐκθέτει ἐν ἄκρᾳ ἀκριβεῖα, τὰ διάφορα ὀμηρικὰ ζητήματα, διότι κατὰ πᾶσαν ἐκατονταετηρίδα ἀνεφύη νέον τι δόγμα περὶ τοῦ ποιητοῦ, καὶ νέος τις τρόπος ἐκτιμήσεως τοῦ νοῦ καὶ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ. . . Τῶν διαφορῶν αὐτῶν περιόδων ὁ Κ. Βαλέττας ζωγραφεῖ ἐντελέστατον, σοφώτατον καὶ διδακτικώτατον πίνακα. . . »

Ἐνταῦθα ὁ κριτὴς τοῦ ἡμετέρου συγγράμματος ἐκθέτει διὰ μακρῶν τὰς κυριώτερας περὶ Ὀμήρου γνώμας· καταλήγει δὲ τὸ ἄρθρον αὐτοῦ διὰ τῶν ἐξῆς:

«Ἴδου αἱ κυριώτεροι περὶ Ὀμήρου αἰρέσεις, τὰς ὁποίας ὁ Κ. Βαλέττας ἀνέγραψεν ἐν τῷ σπουδαίῳ αὐτοῦ πονήματι· καὶ δὲν ἀνέγραψε μόνον ἀλλὰ καὶ ἀνέκρινε προσθεὶς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γνώμην. Κατ' αὐτὸν, τοιοῦτο τὸ σχέδιον καὶ τοιαύτη ἡ ἐνόησις ἐκάστου τῶν δύο ποιημάτων, ὥστε ἀδύνατον ἦτο διασκευασταὶ νὰ ἀναδείξωσι τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν ὁποίας βλέπομεν σήμερον διὰ συρραφῆς ῥακῶν καὶ τεμαχίων. . . Φρονῶν δὲ δυνατὴν τὴν ἐπὶ πολλῶν διὰ τῆς μνήμης διάσωσιν τῶν ῥαψωδιῶν, ἀποκρούει τοὺς σημερινούς δισταγμούς διὰ τοῦ κύρους τῶν ἀρχαίων μαρτυριῶν, καὶ ἀπορεῖ διὰ τί θεωροῦμεν αὐτὰς ἥττον ἀξιοπίστους τῶν νεωτέρων. . . »

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπεραίνομεν ὅτι ὁ γράψας τὸ ἄρθρον τῆς Revue moderne Κ. Ch. Gidel ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Σορβόννης, ἂν μὴ ἀπατᾷ ἡμᾶς ἡ μνήμη, μελετήσας μὲν ἐπιστασίως τὸ σύγγραμμα τοῦ

Κ. Βαλέττα, ἐνόησε τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ σκοπὸν, ὅστις δὲν ἦτο νὰ πραγματευθῇ περὶ τοῦ ὀμητικοῦ ζητήματος, ὡς τινες ὑπέλαβον ἕνεκα τοῦ συγχρόνου διαγωνίσματος, ἀλλὰ νὰ ἐκθέσῃ, ὡς εἶπομεν, τὰς διαφορὰς δόξης τὰς περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ποιημάτων τοῦ Ὀμήρου ἀναφυσίως ἀπ' αἰῶνος.

Η ΖΕΛΙΜΗ.

ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ.)

Ἐπεσκέφθης ποτὲ τὸ ὠραῖον κλίμα τῆς Ἀνατολῆς, τὴν γῆν τοῦ φωτός, ἀνεπαύθη; ἐπὶ τῶν ῥόδων τῆς φύσεως, ἐθαύμασες τὰς παραλίους ἐρημίας καὶ τὰ κυανὰ κύματα τῆς ἀχανοῦς θαλάσσης τῆς;

Τὸ πᾶν ἐκεῖ πνέει χάριν καὶ ἡδονήν. Ἡ κυπάρισσος διαδίδει ἡδέϊκον μελαγχολίαν. Ἡ θλίψις ἔχει γλυκεῖαν τὴν ἔκφρασιν καὶ συγκινητικὴν, ὡς ὁ ἔρωσ. Τὰ ἄσματα τῶν παρθένων εἶναι ἄγνα, ὡς ἡ προσευχὴ τῆς νηπιότητος.

Αἱ σκιὰι τῆς νυκτὸς ἐξαφανίζονται, αἱ νεφέλαι βραδέως διασκορπίζονται. Ὁ οὐρανὸς στίλβει εἰς τὰ ζωρὰ χρώματα τῆς αὐγῆς. Ἐλαφρὰ αὔρα δροσίζει τοὺς κήπους τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου, διασκορπίζει τὰς εὐωδίας τῶν κέδρων, καὶ κινεῖ βραδέως τοὺς κλάδους τῆς ἰτέας ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ πλατέος Ἑλλησπόντου.

Κελαδεῖ ἡ ἀηδὼν ἐπὶ τῶν ἀφρόνων ῥόδων, καὶ ἡ γῆ γέμουσα ἀνθέων φαίνεται ἀμιλλωμένη πρὸς τὴν ἔριν.

Καὶ ὅμοις ἡ νύξ, ἥτις προηγήθη τῆς τοσοῦτον ἀγαπητῆς ἡμέρας, ἦτο πλήρης τρόμων. Ἡ σελήνη οὐδεμίαν ἀκτίνα ἐξηκόντιζεν ἐπὶ τῆς κελύβης τοῦ ποιμένου. Ὁ οὐρανὸς ἦτο κεκαλυμμένος ὑπὸ νεφῶν, καὶ ὁ Ἑλλησπόντος ὕψωνε μελανὰ τὰ κύματά του. Ὁ ἄνεμος μετέδιδεν εἰς τὰς ἀκοάς μου τὸν κρότον πισταλίου. Φωνὴ ναυγίου ἀντηχεῖ ἔτις τὸ πλοῖον τοῦ Ὀσμάν καταπλέει εἰς τὸν λιμένα.

Ταῦτα διελογίζετο ἡ Ζελίμη, ὠραία κόρη Ὀθωμανοῦ περιπατοῦσα εἰς τοὺς κήπους τῆς τοῦ ζωογονουμένου ὑπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ ἡλίου. Ἀλλὰ τὸ μέτωπόν τῆς δὲν ἦτο τόσον ἱσάρων ὡς πρὸ ὀλίγου. Μυστηριώδης τρόμος ἐπεβάρυνε τὴν καρδίαν τῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν ἐξωγκωμένοι ὑπὸ τῶν δακρύων. Ἐβλεπε τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, τὸ μέρος ἐκεῖνο παρὰ τοῦ ὁποίου περιέμενε τὴν ἐκπλήρωσιν ὑποσχέσεώς τινος, καὶ ἔπλεκε στεράνους ἐξ ἀνθέων ὅπως ἑορτάσῃ τὴν ἄφιξιν τοῦ Ὀσμάν. Τὰ χεῖλη τῆς ἠγωνίζοντο νὰ ὑπομειδιάσωσιν, ἀλλ' ὠχρότης ἐπεκάθητο ἐπὶ τοῦ ὠραίου τῆς προσώπου.

Πτωχὴ νεάνις! . . . Εἰς ποῖαν ἀθημονίαν σ' ἐνέβαλεν ἡ ἐνθύμησις τοῦ Ὀσμάν; Πόσας εὐχὰς εἶχεν ἀναπέμψει εἰς οὐρανὸν διὰ τὸ εἶδωλον τῆς ψυχῆς τῆς! Ὄπόταν διήρχετο ἡ θύελλα καὶ τὸ πᾶν ἠρέμει, αὐτὴ μόνη τετυλιγμένη μετὰ τὸν μεταξωτὸν μανδύαν τῆς καὶ τοὺς πλοκάμους ἔχουσα ἐβρίμμενος ἐπὶ τοῦ στήθους, τοὺς ὁποίους ὁ τοῦ μεσονυκτιοῦ ἀἴρ ἐλαφρῶς ἐτάραττεν, αὐτὴ λέγω, μόνη ἐγρηγόρει.

Ἀνέβη εἰς τὸν ὑψηλότερον πύργον τοῦ παλατίου τῆς, καὶ βλέπουσα μακρὰν τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης ἐδέετο ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ Ὀσμάν.

Ἡ θύελλα ἐν τοσοῦτῳ ἐκόπασεν, ἀλλὰ τὸ πᾶν ἦτο σκοτεινὸν καὶ μυστηριώδες, σιγὴ ἐβασίλευεν. Οὐδὲν σημεῖον ζωῆς διετάραττε τὸν γλυκὺν ὕπνον τῆς φύσεως. Οὐδεὶς ἐτάραττε τὸ ὠχρὸν φῶς τοῦ φάρου τῆς Ἑλλης.

Ἡ ἀκτίς τοῦ λυκαυγοῦς ἦτο ὠραία ὡς ἡ ἐλπὶς αὐτῆς. Τὸ μειδίαμα τοῦ ἡλίου διήγειρεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἰδέας εἰρήνης, διότι τὸ φῶς χρησιμεύει ἀντὶ ἀνακουφίσεως εἰς τὸν τεθλιμμένον. Ἐψάλλε μελαγχολικὴν μελωδίαν ὡς ὁ ἔρωσ, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐφαίνετο κλαυθμὸς περιστερᾶς, ἀναπνουμένης ἐντὸς τῆς φωλεᾶς τῆς μεταξὺ ἐρειπίων τάφου.

Ἡ Ζελίμη προσπαθεῖ νὰ φαίνεται χαρίζουσα, ἀλλὰ τὸ πάθος κατέτηκε τὴν καρδίαν τῆς, ὡς ὁ σκόλωξ ἐν τῷ κάλυκι τοῦ ῥόδου κρυπτόμενος.

Ὁ κρότος πυροβόλου καὶ φωναὶ πλήθους μακρόθεν ἐρχόμενοι κατεπτόησαν τὴν Ζελίμην. Πλοῖον πλησιέσιον τρέχει εἰς τὸ πέλαγος, καὶ στρέφεται πρὸς τὴν παραλίαν. Ἡ ἡμισέληνος ἐκυμάτιζεν ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, αἵτινες ἐπληττον τοὺς τοίχους τῆς Μητροπόλεως τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου. . . Εἶναι συμπατριῶταί μας; . . Ἡ σημαία, ἥτις τοὺς ὀδηγεῖ δὲν εἶναι τοῦ Ὀσμάν;

Τὸ βλέμμα τῆς Ζελίμης παρατηρεῖ ἅπαντα τὰ ἱστία. Ἐμέτρησε τὰς κεφαλὰς τῶν Μωαμεθανῶν τῶν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἱσταμένων, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ διακρίνῃ καὶ τὴν τοῦ Ὀσμάν.

Πνέει ὀρηκτικὸς ὁ ὄρεινός ἄνεμος. Τῶν θαλασσιῶν πτηνῶν ἡ ἀγρία φωνὴ ἀντηχεῖ, καὶ τὰ κύματα τοῦ Ἑλλησπόντου ὑπερβαίνουσι τοὺς βράχους. Τὰ ἀφρόλευκα κύματα μετέφερον ἐπὶ τῆς παραλίας τὰ λείψανα ναυγίων καὶ μανδύας πορφυροῦς, οἵτινες ἐκοκκίνιζον μακρὰν ἐπὶ τῶν τρωμαμάτων τῆς ἄμμου.

Φύγε, ὦ Ζελίμη! Θέλει παῦσαι ἡ ὀργὴ τῆς θαλάσσης, καὶ θέλει ἐκανακάμψει γαλήνην ἐπὶ τῆς ἀκτῆς. Καὶ δὲν θέλεις εἶσαι πλέον ἡ ἀκτίς τῆς ὠραίας τῆς, ἥτις διαχέει τὴν μελαγχολικὴν ἡδονὴν εἰς τὸ λυκόφως τῆς ἐσπέρας.

Φύγε, Ζελίμη, δὲν δύνασαι νὰ ἴδῃς τὸ πλοῖον τῆς δυστυχίας καὶ νὰ μὴ φρίξῃς. Ὁ μὲν ἔρωσ σου ὑπῆρξεν ἄνευ ἐλπίδος, ἡ δὲ ζωὴ σου ἔχει ἀκόμη μίαν ἐλπί-

δα διὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ πατρὸς σου. . . ἡ ζωὴ του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τῆς ἰδικῆς σου. . . σὺ δὲν εἶσαι τοῦ γῆρατός του ἐλπὶς; . . Ἀλλ' ἤδη τὰ βήματα τῆς ἐπίβου τῆν γῆν, ὅπου ἐσυντρίβοντο τὰ θλάσσια κύματα.

Ἡ λέμβος φέρει μαύρους· πλέει ἐπὶ τῶν ἐξωγκωμένων ὑδάτων καὶ προσπαθεῖ νὰ προσπελάσῃ εἰς τὴν ἀκτὴν. Ἡ Ζελίμη ἀναγνωρίζει πάραυτα τὸν ὑπερέτην τοῦ Ὀσμάν. Ὅποια ἀπροσδόκητος ἐφοδος κατὰ τῆς ἀγάπης τῆς. Οὗτος θέλει τῆ διηγηθῆ μετὰ τινὰς στιγμὰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐραστοῦ, τὴν θλιβερωτάτην εἰδήσιν δυστυχίας ἢ τῆς ἀτελευτήτου εὐτυχίας. Μετὰ μικρὸν θὰ πατήσῃ τὴν ξηρὰν. Ἡ καρδία τῆς δὲν πάλλει, δὲν ἐκβάλλει πνοήν, κυμαίνεται μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου.

Ἡ ὠχρότης τοῦ τάφου εἶνε διακεχυμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς, ἐρράντισμένου ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος.

Ὁ μαῦρος διπλασιάζει τὰς δυνάμεις του, αἱ κῶπι ἠγγίζον ἤδη τὴν ἀκτὴν· θέλει φθάσει ἐγκαίρως ἰνα περηγορήσῃ τὴν συμφορὰν. Ἀλλοίμονον! ἀυξάνει τὴν φρίκην πανθίμου σιωπῆς.

Ἡ Ζελίμη παραφερομένη ῥίπτεται πλησίον τῆς καλαμωτῆς, καὶ ὡς μακρομένη κράζει πρὸς τὸν δούλον· «Καλμουκε, εἰπέ μοι περὶ τοῦ Ὀσμάν, τοῦ υἱοῦ τοῦ πασοῦ σου!» Ὁ μαῦρος συστέλλων τοὺς ὤμους καὶ νεύων τὴν κεφαλὴν τῆ προσφέρει τὸ κάλυμμα τοῦ Ὀσμάν, τὸν μακρὸν ἀκινάκην καὶ τὸν πορφυροῦν αὐτοῦ μανδύαν κατεσχισμένον ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ἡ Ζελίμη ἀφίνει κραυγὴν φρίκης, καὶ πίπτει ἡμιθανὴς ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς παραλίας.

Γυναῖκες φέρουσιν ἐντὸς κεχρυσωμένων ἀγγείων τὰ πολυτιμότερα μῦρα τῆς Ἀνατολῆς, βράνιδες τινὲς πίπτουσιν ἐπὶ τοῦ πελιδνοῦ τῆς μετώπου. . . ἀλλ' ἐκεῖνη κείται ἀναίσθητος.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς τῆς ὁ ὕπνος τοῦ θανάτου, ὁ Ὀσμάν περιτετυλιγμένος ναυτικὴν σινδόνα ἐρρίφθη εἰς τὴν ἄμμον. Ἡ Ζελίμη ἔκαμε τελευταῖον ἀγῶνα, ἀνεσηκώθη καὶ ἔθεσε τὴν μίαν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ δυστυχοῦς φίλου τῆς, τὴν δὲ ἄλλην ἐπὶ τῆς καρδίας του. Ἐνόμιζεν ὅτι αἰσθάνεται ὑπὸ τοὺς δακτύλους τῆς ἀναζωογονομένους τοὺς παλμούς τοῦ αἵματος· ἐπίστευεν ὅτι τὰ βλέμματά του εἰδείκνυον εἰσέτι ζωὴν.

Ματαίως περιεμένετο πρὸ πολλοῦ χρόνου τὸ ἐσπέρας τὸ ἄσμα τῆς ὠραίας Ζελίμης. Ματαίως αἱ ἄλλαι νέαι ἤρχοντο εἰς τὴν παραλίαν ζητοῦσαι τὸ χάριεν ἄνθος τῶν νυμφῶν τοῦ Βυζαντίου. Τὸ ἄσμα δὲν ἐπανελήθη πλεόν, καὶ τὸ ἄνθος ἐξηράνηθῃ διὰ παντός!

Κεφαλληνίξ τῆ 29 Ἰουλίου 1868.

H. M. ΓΚΕΝΤΙΑΙΝΗΣ.

ΛΕΟΝΤΟΣ ΑΛΛΑΤΙΟΥ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλ. 442.)

Nº 1. De Sophocle, et Euripide iudicium, et amborum comparatio. (λατ.).

Nº 2. De mandragora liber. (λατ.).

Nº 3. In Emin: Cardinal: Barberinum Oratio Græca, cum Collegium Græcorum reviseret. (Ελλ-λατ.).

— Ἄρχ. «Μέμωνων ὁ παῖς ὁ τῆς ἡοῦς ἐπ' ἀώρω τῷ πτόματι» κτλ.

Nº 4. Imago Ilii. (Ελλ-λατ.).

— Ἄρχ. «Ἰλίου κρήδεμνα ταῦτα, ὦ παῖ» κτλ.

Nº 5. Epistola ad Laurentium Forerum quid sentiant Græci de ubiquestariis. (λατ.).

Nº 6. De præputio Domini nostri Jesu Christi diatriba (λατινιστί).

Nº 7. In hymnum Aristotelis, Hermiæ dictum commentarius (λατ.).

Nº 8. Declamatio contra Scriptionem habitam in Academia Humoristarum (λατ.).

— Ἄρχ. «Scriptionem, ejusque usum, quem nonnulli admirabilem» κτλ.

Nº 9. In Henrici Spondani continuationem Cæsaris Baronii Annalium notæ (λατ.).

— Ἄρχ. «Scribis ad me, vir humanissime, maxima te capi admiratione» κτλ.

Nº 10. De Theodori, et eorum scriptis diatriba. (λατ.).

Nº 11. De Nicetis, et eorum scriptis diatriba. (λατ.).

Nº 12. De Philonibus, et eorum scriptis diatriba. (λατ.).

Nº 13. Sacrarum observationum liber; ubi varia de ritibus Ecclesiæ Græcæ exponuntur; inter ea erant, de officiis monasteriorum Græcorum, de musica recentiorum Græcorum; de melodis Græcorum, et multa allia. (λατ.).

Nº 14. Bibliotheca de Scriptoribus Græcis prophanis (λατ.).

Nº 15. De Leonibus, et eorum scriptis diatriba. (λατ.).

Nº 16. Bibliotheca de Scriptoribus Græcis ecclesiasticis. (λατ.).

Nº 17. Commentarius in libellum Longini de Sublimi generi dicendi (λατ.).

Nº 18. De Constantinis, et eorum scriptis diatriba (λατ.).

Nº 19. De fine temporum. (λατ.).

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΟΡΑΗ.

(Ἰδε φυλλ. 442.)

Τῷ Κ. Α. Κοντοσταύλῳ, (εἰς Ἰδραν.)

Ἐκ Παρισίων, 23 Ὀκτωβρίου, 1822.

Καλὴ καὶ φρόνιμη συμπατριῶτα,

Ἡ ἐπιστολή σου 12 Σεπτεμβρίου μοῦ κατεσπάραιξε τὰ σπλάγχνα, καὶ περηγορίαν ἄλλην εἰς αὐτὴν δὲν εὗρηκα παρὰ τὴν φιλόστοργόν σου περὶ τῆς πατρίδος φροντίδα. Δὲν ἀπελπίζομαι δι' αὐτὴν, ἐνόσφ' ἔχει ἀκόμη τέκνα ὅμοια τοῦ Κοντοσταύλου.

Οὐδ' ἐγὼ, φίλε μου, ἔμεινα παντάπασι ἀφροντίς περὶ τῆς δυστυχεστάτης Χίου. Καὶ πρὶν μὲ γράψῃς, ἢ μὲ γράψῃ τις ἄλλος, ἔγραψα τὴν 11 Ἰουλίου πρὸς τὸν Βαρβάκην δεόμενος νὰ βοηθήσῃ τὴν πατρίδα εἰς ἐξαγορὰν τῶν αἰχμαλώτων. Ἐδῶ κλεισμένην σοῦ στέλλω τὴν ἀπόκρισίν σου, ἥτις κατ' ὀργὴν Θεοῦ, διὰ νὰ μοῦ διπλώσῃ τὴν λύπην, μοῦ ἤλθε τὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ὠραν, ὅτε ἀνεγίνωσα τὴν ἰδικὴν σου. Ἐὰν μὲ ἐλύπησε, δὲν μ' ἀπέλπισεν ὅμως· λαμβάνων ἀφορμὴν εὐλογον ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς σου, τὸν ἐξανάγραψα πάλιν τὴν 19 τοῦ παρόντος, τῆς ὁποίας καὶ αὐτῆς σὲ πέμπω τὸ ἴσον.

Ἡ περὶ τῆς Νέας Χίου πρόθεσίς σου διαφέρει ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μου, τὴν ὁποίαν ἐκοινωνήσα δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς περὶ τὰ τέλη τοῦ παρασμένου ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος (δὲν ἐνθυμούμαι διότι δὲν ἐκράτησα ἴσον). Παρακαλῶ τὸν Ἀργέντην νὰ σοῦ στείλῃ καὶ αὐτῆς τὸ ἴσον μεταγράφων ἀπὸ τὴν πρὸς τοὺς ἐν Μασσαλίᾳ Χίους ἐπιστολὴν μου. Ἰσως σοῦ τὸ στείλῃ ἀπὸ τὴν Λόνδρα ὁ Φραγκιάδης. Τὸ ἐδῶ ἴσον μοῦ τὸ ἐπῆρεν ὁ Φραγκόπουλος, ὅστις ἐκίνησε σήμερον πρὸς τὴν Μασσαλίαν, ἀφήσας ἐδῶ τὸν υἱόν σου νὰ σπουδάσῃ. Ὁ Φραγκόπουλος εἶναι ἄνθρωπος φρόνιμος, καὶ πραγμάτων καὶ προσώπων ἐμπειρος, καὶ ζηλωτῆς, καθὼς σὺ, τῆς εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος. Κάμει νὰ τὸν γνωρίσῃς δι' ἀλληλογραφίας. Ἡ ὀδυνηρὰ κατὰστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμεθα, ἀπαιτεῖ φρονίμων ἀνδρῶν ἔνωσιν καὶ σύμπνοιαν. Γνωρίζεις τὸ «Ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα». Δὲν σὲ λανθάνει οὐδὲ τὸ, «Ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὀχυρὰ κτλ.». Ἐνδεχόμενον (μὲ εἶπε) νὰ περάσῃ καὶ εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου ἔχει πολλοὺς φίλους καὶ γνωρίμους, ὡς διατρίψας ἐκεῖ πολὺν καιρὸν, μὲ ἐλπίδα καλοῦ τινὸς διὰ τὴν πατρίδα. Ἡ πατρίς, συμπεριότερον καὶ ἐνδοξότερον μὲ φαίνεται νὰ μείνῃ ὡς ἦτο, Παλαιὰ Χίος, ἀναανομένη εἰς τὴν αὐτὴν γῆν τῆς γενέσεώς των ἀπὸ τὰ μείναντα τέκνα τῆς. . . . Ἡ Χίος δὲν εἶναι τρόπος νὰ μείνῃ εἰς χεῖρας τῶν

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

Μουσουλμάνων. Ὅπως ἂν ᾦναι, ὁ καιρὸς εἶναι διδάσκαλος. Τὸ πικρὸν, ἢ μεγαλύτερα φροντίς, ἢ μάλλον ἢ μόνη φροντίς, πρέπει νὰ ᾦναι, νὰ ἐξαγορασθῶμεν ὅσους δυνάμεθα ἀδυνάτους νὰ ἐξαγορασθῶσιν ἐκ τῶν ἰδίων. Ἄν ᾦναι πτωχοὶ καὶ ἄποροι, ἄς φροντίσωσι καὶ αὐτοὶ νὰ ζήσωσι μὲ τοὺς κόπους των, σκορπίζόμενοι εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὰς νήσους, ἢ καὶ στρατεύόμενοι κατὰ τοῦ τυράννου, ἕωσθ' νὰ φανῇ καὶ δι' αὐτοὺς τύχη καλλυτέρα. Ἀρκετὴν εὐεργεσίαν τοὺς κάμνετε ἐλευθερόνους αὐτοὺς ἀπὸ χειρᾶς Τούρκων, οὐδ' εἶναι δίκαιον νὰ προσμένωσιν ἄλλο τι κατὰ τὸ παρόν. Ὅστις ἔχει λογικὸν καὶ δύο χεῖρας, καὶ δὲν ἔχει πῶς νὰ τροφῇ, εἶναι καὶ τροφῆς καὶ ζωῆς ἀνάξιος.

Περὶ τῶν ὁποίων μοῦ χαρακτηρίζεις προσώπων, τοὺς ἐγνώρισα πρὸ πολλοῦ, καὶ τοὺς ἐξύγισα καθ' ἓνα πόσον βραρεῖ. Ἔ τί θέλεις, φίλε; Ἄνδρ' ἀγαθὸν γενέσθαι χαλεπὸν, χερεὶ καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετραγώνον, ἄνευ ψόγου τετυγμένον,» εἶπ' ἕνας ἀπὸ τοὺς ποιητὰς μας. Οἱ τετραγώνοι παντοῦ καὶ πάντοτε ἐγεννήθησαν ὀλίγοι· οἱ πλείότεροι εἶναι στρογγύλοι, καὶ καταρκοιλιοῦν ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὅπου τοὺς κινήσῃ ἢ τύχῃ, ἢ ὅπου τοὺς φυσήσῃ τοῦ ἰδίου συμφέροντος ὁ ἄνεμος. Ἄν βλέπεις τί γίνεται εἰς τὴν Πελοπόννησον;

Τὴν ἐρχομένην ἐβδομάδα ἐκδίδω τὰ Ἡθικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τὸν Στρατηγικὸν τοῦ Ὀνησάνδρου. Τὰ Ἡθικὰ τοῦ φιλοσόφου μας σκοπὸν ἔχουν νὰ κάμνωσι τοὺς ἀνθρώπους τετραγώνους· ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ κατασταθῇ τοιοῦτος, ὅστις δὲν ἐτετραγωνίσθη ἐκ παιδικῆς ἡλικίας μὲ τὴν καλὴν ἀνατροφὴν; διαστάζω.

Τὰ Ἡθικὰ ταῦτα τόμον ἕνα, καὶ τὸν Ὀνησάνδρον εἰς ἄλλον ἕνα, μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρω τὴν δαπάνην (τὴν ὁποίαν δὲν ἐπλήρωσα ἀκόμη), μηδὲ τολμῶν διὰ τὰς δυστυχεῖς περιστάσεις νὰ τὴν ζητήσω ἀπὸ κανένα, ἐπενόησα νὰ τὴν προβάλω δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς πρὸς ὅλους τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς φωτισμένης Εὐρώπης· εὐρισκομένους Χίους, μὲ κέρδος αὐτῶν καὶ ζημίαν ἰδικήν μου, τὴν ὁποίαν ὑποφέρω μετὰ χαρᾶς. Λέγω πρὸς αὐτοὺς νὰ λάβωσι κοινῶς 250 σώματα ἀπὸ τὰ Ἡθικὰ καὶ ἄλλα τόσα ἀπὸ τὸν Ὀνησάνδρον εἰς τὴν τιμὴν αὐτὴν τῆς δαπάνης τοῦ τύπου καὶ τοῦ χρετίου, προσθέτοντες εἰς αὐτὴν ἐν 10% ἂν θέλωσι, ἢ οὐδὲ τοῦτο ἂν δὲν θέλωσι. Εἰς τοιαύτην τιμὴν λαμβάνοντες καὶ μοιράζοντες αὐτὰ εἰς τὴν Ἑπτάνησον καὶ εἰς τὴν Ἰδρην (καὶ προνοοῦντες νὰ μὴ χαρίζωσι τίποτε, ἐπειδὴ δὲν εἶναι τῶρα καιρὸς χαρισμάτων), ἐμποροῦν καὶ γρηγορώτερα νὰ τὰ πωλήσωσι, καὶ πολὺ εὐθηνότερα ἀπ' ὅ,τι πωλοῦνται ἀπὸ τοὺς ἐδῶ βιβλιοπώλας. Διότι καὶ συνήθη καὶ εἰς αὐτοὺς θέλ' εἶσθαι ἀναμ-

φιθῶως πλέον ἐπικερδῆς παρὰ ζημιώδης, καὶ εἰς ἐμὲ μέλλει νὰ δώσῃ τὴν εὐκολίαν νὰ ἐπιχειρήσω κάμμίαν ἄλλην ἐκδοσιν, ἂν καταδικασθῶ εἰς μακρύτεραν ζωὴν. Προσμένω τὴν ἀπόκρισιν των. Ἰσως σοῦ στείλουν ἀπὸ Μασσαλίαν καὶ ταύτης μου τῆς ἐγκυκλίου τὸ ἴσον.

Εὐθὺς ὅταν ἀπολαύσης τοὺς συγγενεῖς σου, μὴν ἀμελήτης νὰ μὲ τὸ κοινωνήσης.

Ἔχεις λοιπὸν σκοπὸν νὰ μακρύνῃς τὴν αὐτοῦ διατριβὴν σου, ἐπειδὴ ζητεῖς ἐφημερίδα πολιτικὴν. Ἔστειλα τὸν Φ. Φουρνάρη εἰς τοῦ Γαλλιάνη, καὶ προσμένω ἀπόκρισιν. Ἡ ἐφημερίς ὅμως μὲ φκίναται ὅτι εἶναι πολὺ εὐθηνότερα παρ' ὅτι τὴν νομίζεις.

Ὁ Φ. Φ. δὲν ἐπέστρεψεν ἀκόμη, καὶ ὁ ταχυδρόμος μὲ βιάζει νὰ κλείσω τὴν ἐπιστολήν. Μέινω λοιπὸν ἡσυχος διὰ τὴν ἐφημερίδα, ἥτις μέλλει κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σου νὰ πέμπεται κανονικῶς πρὸς τὸν Ἀργέντην. Εὐτύχει! Ὁ φίλος Κ.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ καὶ ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ,

Φυλλῶδιον 455.

Σελ. 42, ἐπιγρ. Γ. στίχ. 5, γράφει *Εὐμέρει*.

Σελ. 43, αὐτόθι, στίχ. 40 — 44, ? *Εἰς* | *Κυπὰ* || *ρι* | *σσον* || ? *πο* | *μῆ* || ? *βασι* | *εἰ* || ? *Πτολεμ* | *αἰ* | *αι* | *ω*. (Σημ. Εἰ μὲν τὰ ἐν στίχῳ 42 — 43 οὕτω παρὰ τοῦ πρὸ ἐμοῦ ἐκδότος τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην ἀναπληρούμενα χάσματα (1) ἀπαρτίζουσι τὴν ἀληθῆ τοῦ λίθου γραφὴν, ὡς κἀμοὶ συνδοκεῖ, εἰκὸς τότε τὸν 44 στίχον ἀποκρύπτειν τῶν Πτολεμαίων τινὰ, καὶ ἴσως τὸν Φιλάδελφον, περὶ οὗ ἴδε τὰ ἐν ἐπιγραφῇ Η. σημειούμενά μοι. Ἀπορία δ' ἔχει με ἐν τοῖς τοῖς πῶς παρέλιπεν ὁ εὐπαιδεύτος ἐμοὶ δὲ περιηγημένος ἐκδότης καταλέξαι ἐν τῇ ἐρχομένη καταγραφῇ τῶν παρὰ Κώοις ἐορτῶν καὶ τὰ ἐν στίχ. 2 *Ποσειδῶνια*. Οὐμὴν ἀλλὰ καὶ ἕτερα τίς, τὰ *Θαλίσια*, περὶ ἧς σεσημειώται μοι ἐν τῇ αὐτῇ Η. ἐπιγραφῇ, συγκαταλεκτέα ἐστὶ ταῖς παρὰ Κώοις ἐορταῖς). — στίχ. 20, ? *Επί* | *Δάλιοι*.

Σελ. 44, ἐπιγρ. Ε. στίχ. 16, *Τιμοξέρου*. — στίχ. 17, *Δόρκωρος*. — στίχ. 20, *Αλέξανδρος*. — στίχ. 28, *Λυκαίθου* (περιελὼν τὸ sic).

Σελ. 45, ἐπιγρ. Η. στίχ. 6, *καιραί*. — στίχ. 7, *τολ*. — στίχ. 18, ἐν στίχ. 9 *Δαμάτριον*. — στίχ. 25 *Leunclav. Jur.* — αὐτ. ἐπιγρ. Θ. στίχ. 18, *Λυκαίθου*. — στίχ. 42, *μηροί*.

Σελ. 46, ἐπιγρ. ΙΑ. στίχ. 7, ? *Φεί* | *δωρος*.

Σελ. 47, στίχ. 42, ἀρχομένης ἤδη.

Σελ. 48, ἐπιγρ. ΚΒ. (κατὰ Βέργμυνον), στίχ. 7. ἀγαυοτάτη.

(1) Ἴδε Πανδ. τόμ. ΙΖ' σελ. 430. Σημειούσθω δ' ὅτι ἡ τῶν ἐμῶν ἀπογράφων ἀποστολὴ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Πανδώρας συνεκέρθη τῇ ἐκτυπώσει τῶν τοῦ κ. Σ. Κ. Παντελίδου. Τῆς δ' ἐκτυπώσεως αὐτῶν ἢ βραδύτης οὐκ ἄλλην ἔχει αἰτίαν, ὡς ἐγώμαι, ὅτι μὴ τῆς τοῦ συγγραμματος ὕλης τὴν περιείλατο. Σεσημειώται μοι δὲ τοῦτο, ἵνα μὴ ὑπολάβῃ ὁ φίλος ὅτι ἐγίνωσκον ἐκ τοῦ προτέρου τὴν κατ' αὐτὸν ἐκδοσιν.